

Vergaderjaar 1985–1986

19 261

Verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid (Werkloosheidswet)

Nr. 6

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Vastgesteld 17 december 1985

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid*) voerde op 12 december 1985 een mondeling overleg met de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de heer De Graaf over de wetstechnische aspecten van de stelselherziening van de sociale zekerheid (wetsvoorstellen 19 256 t/m 19 261).

De commissie spitste de gedachtenwisseling toe op het voorstel van wet voor een nieuwe Werkloosheidswet (19 261).

De door de bewindsman in het overleg gedane toezeggingen zullen zoveel mogelijk hun uitwerking krijgen in de memorie van antwoord.

De staatssecretaris was vergezeld van enkele ambtenaren van zijn ministerie, te weten mevrouw mr. N. M. Hofman en de heren drs. F. W. M. Hol, mr. L. Voogd, drs. M. A. Ruys, drs. J. A. G. M. Dirks en drs. G. J. van 't Eind.

Van het gevoerde overleg is door de Stenografische Dienst onderstaand woordelijk verslag gemaakt.

De voorzitter van de commissie,
Kraaijeveld-Wouters

De griffier van de commissie,
Van der Windt

* Samenstelling:

Leden: Scholten, Poppe (PvdA), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), voorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Spieker (PvdA), Moor (PvdA), De Korte (VVD), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), ondervoorzitter, Toussaint (PvdA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Leerling (RPF), Schutte (GPV), Groenman (D'66), Van der Vlies (SGP), Willems (PSP), Brouwer (CPN), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (PvdA), Ubels-Veen (EVP), Dales (PvdA), Korthals (VVD), Linschoten (VVD), Paulis (CDA), Nijhuis (VVD), Bosman (CDA).
Piv. leden: Worrell (PvdA), Hermsen (CDA), G. C. van Dam (CDA), Leijnse (PvdA), Kombrink (PvdA), Van Erp (VVD), Van Muiden (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Salomons (PvdA), Hermans (VVD), Nypels (D'66), Wolters (CDA), Wöltgens (PvdA), Knol (PvdA), Kamp (VVD), De Grave (VVD), Evenhuis-Van Essen (CDA), Metz (VVD), Van der Linden (CDA).

Stenografisch verslag van een mondeling overleg van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Donderdag 12 december 1985

Aanvang 10.00 uur

Voorzitter: Kraaijeveld-Wouters

Aanwezig zijn 13 leden der Kamer, te weten: Bosman, Van Nieuwenhoven, Weijers, Moor, De Korte, Gerritse, Willems, Brouwer, Ter Veld, Dales, Linschoten, Paulis en Kraaijeveld-Wouters,

en de heer De Graaf, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die vergezeld is van enige ambtenaren.

De **Voorzitter**: Ik open het mondeling overleg en heet de heer De Graaf en zijn medewerkers welkom.

Wij spreken vandaag over de technische aspecten van een aantal wetsvoorstellen en ik verzoek de leden, die begrippen waarover zij willen spreken duidelijk te omschrijven.

Ik merk verder nog op dat het prettig is dat het verslag van dit mondeling overleg door de Stenografische Dienst wordt gemaakt, als ware dit een uitgebreide commissievergadering. Dit is ook in deze zin prettig, dat wij bij de verdere behandeling van de wetsvoorstellen de uitkomsten van ons overleg kunnen betrekken.

Afgesproken is dat de staatssecretaris op elke gewenst moment zijn medewerkers kan vragen, een bijdrage aan de discussie te leveren.

Op de agenda van de Kamer van vandaag is opgenomen het wetsvoorstel inzake het achterwege laten van de herziening van het wettelijk minimumloon (19314). Verder is gisteravond de behandeling van het wetsvoorstel inzake verdere verlenging van de werkingsduur van de Inhoudingswet overheids personeel (19263) geschorst. Ook dit wetsvoorstel staat op de kameragenda van vandaag.

Ik stel mij voor, vanmiddag om half twee deze vergadering te schorsen. Ook de plenaire vergadering zal omstreeks deze tijd worden geschorst.

Na de hervatting van onze vergadering zullen wij onze beraadslaging voortzetten tot het moment waarop het debat in de Kamer over wetsvoorstel 19314 begint. De staatssecretaris moet daarbij aanwezig zijn. Op dat moment kunnen wij een beslissing nemen over eventuele voortzetting van dit technisch overleg.

Ik stel voor, dat wij onze aandacht nu in de eerste plaats richten op het wetsvoorstel inzake verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid (Werkloosheidswet) (19261). Daarna kunnen wij eventueel over andere wetsvoorstellen spreken.

Ik stel verder voor, de Werkloosheidswet te bespreken aan de hand van de hoofdstukken van de memorie van toelichting: eerst de hoofdstukken 1 en 2 en daarna hoofdstuk 3, dat begint met een inleiding. Daarna wordt gesproken over de systematiek van de wet enzovoort. Wij zouden dit hoofdstuk per blokje kunnen behandelen. Kunnen de leden zich hiermee verenigen?

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Ik heb hiertegen niet echt bezwaar. Ik heb mij echter voorbereid op technisch overleg aan de hand van de artikelen. Ik neem aan dat dit dan bij de behandeling van de hoofdstukken mogelijk is en dat wij per artikel op de zaken kunnen ingaan.

De **Voorzitter**: Los van de indeling in onderwerpen kunnen uiteraard daarbij de artikelen aan de orde worden gesteld.

Ik stel vast dat men zich met de door mij voorgestelde gang van zaken kan verenigen.

Aan het slot kunnen wij bezien, welke onderwerpen wij dan nog zullen bespreken, bij voorbeeld aan de hand van de overige wetsvoorstellen.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mevrouw de Voorzitter. Na de hoorzitting van gisteren is het moeilijk om vanochtend zo technisch te beginnen en te doen

alsof deze wetsvoorstellen geen politieke kant hebben. Aangezien in Nederland echter een eerste lezing niet gebruikelijk is, zullen wij toch met die technische kant moeten beginnen.

De wetsvoorstellen hebben zodanige effecten op de sociale zekerheid, op de inkomenspositie van de betrokkenen en kunnen zo weinig steunen op een maatschappelijk draagvlak, dat wij ze zien als een ernstige aantasting van de sociale zekerheid. Op deze wijze zou dit niet moeten worden doorgevoerd.

Aangezien de wetsvoorstellen hiervoor niet bedoeld zijn en aangezien wij ook uitdrukkelijk willen meewerken aan een wijziging van de wetsvoorstellen, zullen wij zeer actief meewerken aan de behandeling van de wetsvoorstellen.

Wij hopen dat door onze argumentatie de wetsvoorstellen volledig worden gewijzigd of door de staatssecretaris worden teruggenomen. Ik doel dan vooral op de onderdelen waarop onze kritiek zich zal richten.

Ik wijs er verder op, dat het ontbreken van een invoeringswet ons als medewetgever in een moeilijke positie brengt.

De adviesorganen hebben terecht een geruime tijd genomen en nodig gehad om deze zeer ingewikkelde en zeer vergaande materie grondig te bestuderen. Wij zijn daarvoor ook bijzonder dankbaar, omdat het werk van de Sociale Verzekeringsraad, van de federatie van bedrijfsverenigingen en van de GMD ons van nut kan zijn bij de behandeling van de wetsvoorstellen. Wij hadden echter nog steeds de hoop, dat de regering, alles overziend, alsnog zou afzien van behandeling.

Ik wil nog een paar algemene opmerkingen maken. Er wordt voortdurend gezegd – en die kritiek wordt ook geuit door de Raad van State – dat de wetsvoorstellen niet zijn gebaseerd op de doelstelling om

te bezuinigen, maar dat de belangrijkste keuzen toch uitdrukkelijk worden gemotiveerd met de omvang van de besparingen die dat moet opleveren. Er wordt ook steeds gezegd dat het geen bezuinigingen zijn, maar dat het wetsvoorstel vooral is bedoeld om een betere positie te krijgen voor de langdurig werklozen, om vooral een duidelijker en inzichtelijker sociaal zekerheidsstelsel te krijgen, met gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Die duidelijkheid en inzichtelijkheid zien wij niet. Over die gelijke behandeling zullen wij, naar ik hoop, volgende week nog een mondelinge overleg hebben.

Die positie van de oudere werkloze verbetert uitdrukkelijk niet. Voor de groep van 57,5-jarigen is er een zeer duidelijke inkomensachteruitgang. Voor de positie van de 50-plussers is er een interimwet zonder einddatum, die vergeleken met de inkomensregeling geen wezenlijke verbetering hoeft te betekenen. Wat dat betreft vinden wij dat vanaf het moment dat de wetsvoorstellen bij de Kamer zijn ingediend – en ik wijs hierbij uitdrukkelijk op de mondelinge vragen die ik heb gesteld aan de minister-president – de Kamer voortdurend wordt voorgehouden dat het allemaal wel meevalt en dat het allemaal goede bedoelingen zijn. Wij ontkennen niet dat er enige goede stukken inzitten. Ik wil echter vooraf zeggen dat wij de bezuinigingen en de wijze waarop de wetsvoorstellen uitwerken heel moeilijk te aanvaarden vinden.

Dan heb ik nog wat algemene vragen vooraf. Wij zouden het bijzonder op prijs stellen als er een overzicht komt van de bestaande wetsartikelen van de huidige WW en de huidige WWV en de wijze waarop de bestaande wetten verwerkt zijn in de nieuwe wetsvoorstellen. Bij doorlezing merken wij namelijk dat een aantal artikelen is verdwenen. Voor een deel is dit wellicht bewust, maar voor een deel ook onbewust gebeurd. Een dergelijk naast elkaar leggen van wetsvoorstellen zou zinnig zijn. Ik merk bij voorbeeld in de nieuwe werkloosheidswet dat het overlijden van een werkloze werknemer in die wet niet is geregeld, terwijl wij nu juist vorig jaar hadden gezorgd

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Het overlijden hoeft ook niet geregeld te worden!

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Ik bedoel ook dat de overlijdensuitkering niet is geregeld in de situatie wanneer

de werkloze werknemer komt te overlijden, terwijl wij vorig jaar meenden dat zo goed te kunnen regelen tot en met de AOW.

In de algemene inleiding was een klein hoofdstukje over voorlichting opgenomen. Het gaat hier alles bij elkaar om ongeveer acht regels. Juist bij die voorlichting vraag ik mij af of de opmerkingen van de gemeenschappelijk medische dienst juist zijn dat er zo ontzettend veel werkzaamheden aan vast zitten. Ook de Federatie van Bedrijfsverenigingen heeft hierop gewezen. Hoe stelt de staatssecretaris zich die voorlichting voor? Kan hij mededelen, nog afgezien van de wetsbehandeling, welke invoeringsdatum eigenlijk wel realistisch is? Verwacht de staatssecretaris inderdaad dat de technische behandeling op deze wijze kan gebeuren of gaat hij ervan uit dat de wet als zij eenmaal is aangenomen, weer zeer snel voor revisie in aanmerking kan komen en gaat het hem met name om de besluitvorming?

De heer **Weijers** (CDA): Mevrouw de Voorzitter! Over de inleiding zou ik de volgende vragen willen stellen. Uit de gedachtenwisselingen die wij tot nog toe hebben gehad, is één punt naar voren gekomen waarover ik nog een opmerking wil maken. De VNG had namelijk de gedachte geuit om geen IOW te maken maar om dit als een aparte wetgeving binnen de RWW op te nemen. Ik heb mij later afgevraagd waarom die gedachte niet is opgepakt en bekeken.

Mijn tweede opmerking betreft het feit, dat er nogal wat kritiek is op alle wetsontwerpen. Er worden eigenlijk nogal wat bevoegdheden bij de minister gelegd in plaats van daar waar zij in beginsel thuishoren, te weten de sociale partners. Als je de wet naleest, kom je dit op verschillende plaatsen tegen. In de schriftelijke discussie tussen de staatssecretaris en de SVR wordt dit enigszins weerlegd, maar niet fundamenteel. Ik meen dat het juist zou zijn om door de hele wet heen te bezien welke bevoegdheden bij de staatssecretaris liggen. En bij elk betreffend punt zou men zich dan moeten afvragen of dat zo moet. Ik mis dit in de gedachtenwisseling tussen SVR en het departement.

Ik vind dit een goede gelegenheid om te bezien of de invoering – los van het moment waarop – van de stelselherziening wel op één dag moet of dat een aantal wetten met een wezenlijke samenhang op

datum-X en andere op datum-Y worden ingevoerd. Dat kan zinvol zijn als de uitvoeringsorganisatie daarmee samenhangt. Daarmee wordt deze organisatie wat ontlast. Naar mijn overtuiging is dit ook een vraag van technische aard.

In allerlei gedachtenwisselingen en gesprekken ervaar je, dat je rechtsgevoel zegt dat tussen de loongerelateerde uitkering bij werkloosheid en de doorgebrachte tijd in het arbeidsproces – de verzekeringsjaren – een relatie moet zijn. Wij komen straks nog over het overheids personeel te spreken. Het heeft mij echter gefraspeerd, dat die discussie ook niet in de stukken is gevoerd.

Als wij van mening waren, dat het overheids personeel op termijn onder de werking van die wet moest vallen, zouden wij ook moeten vaststellen dat het overheids personeel een mix heeft van diensttijd en leeftijd die in mijn ogen uitstekend functioneert. Daar is nooit één cent kritiek op geweest en hun positie wordt door een ieder als heel rechtszeker ervaren. In de discussie over deze wet wordt dit echter helemaal niet opgevoerd. Brengen wij onszelf niet verschrikkelijk in de moeilijkheden door daar almaar niet naar te kijken? De stukken bieden mij op dat punt niet erg veel vreugde.

De **Voorzitter**: Daar wenst u een technisch antwoord op?

De heer **Weijers** (CDA): Ja, maar ik moet er eerlijkheidshalve bij zeggen, dat de sociale partners op verschillende golflengten op dat punt opereren. Ik zie hier en daar wel een standpunt, maar een echte visie mis ik.

De heer **De Korte** (VVD): Mevrouw de Voorzitter! Ik wil de staatssecretaris vragen of hij de kwestie van het relateren aan het arbeidsverleden in plaats van aan de leeftijd nog eens zou willen toelichten met betrekking tot de vraag wanneer dat mogelijk is en hoe dit kan worden bespoedigd. Ook gisteren is namelijk gebleken, dat bij de hoorzitting diegenen die in ieder geval de relatie aan de leeftijd juist vonden als criterium voor de korte termijn er toch heel nadrukkelijk op wezen, dat het arbeidsverleden het bepalend criterium dan moet zijn.

Een ander punt dat gisteren aan de orde kwam, is fraude en ingewikkeldheid. Kan de staatssecretaris met betrekking tot dit onderdeel en tot het SOFI-nummer – dat in een komende periode kan worden

geïntroduceerd – ingaan op de vraag in hoeverre dit technisch gezien een oplossing kan bieden.

Wij hebben gisteren nogal veel kritiek gehoord op het aantal loketten dat zal worden gehanteerd. Dat zullen er meer worden dan thans het geval is. Graag ontvang ik een toelichting hierop. Kan dit in praktijk niet tot problemen leiden? Gisteren is namelijk gezegd dat dit wel het geval zal zijn. Uit de stukken begrijp ik dat men dat niet als een probleem ziet.

Kan de staatssecretaris toelichten in hoeverre er op dit moment gewerkt wordt aan voorlichting over het nu voor ons liggende systeem? Gisteren hebben wij begrepen dat veel mensen zeggen dat de individuen die dit treft, in de kranten voortdurend lezen wat hun boven het hoofd hangt. Er is tot op heden weinig aan gerichte voorlichting gedaan. Is dat waar en, zo ja, kan hieraan niets worden gedaan op korte termijn?

Voorts werd gisteren menigmaal de kwestie van de passende arbeid aangekaart. Hierover had men verschillende opvattingen. Hoe wordt een en ander geregeld?

De Voorzitter: Bij behandeling van het punt over de WAO krijgen wij een technische toelichting. Ik verzoek de leden, zich nu te beperken tot algemene vragen, die dan ook nog van technische aard moeten zijn.

De heer De Korte (VVD): Dan ga ik hierop later in. Kan de staatssecretaris voorbeelden geven van de mate van meting van de werkloosheid? Dat is mij nog niet helemaal duidelijk.

Staatssecretaris De Graaf: Ik begrijp niet wat u bedoelt met voorbeelden van de mate van de meting van de werkloosheid.

De heer De Korte (VVD): Ik wil graag weten hoe deze metingen worden verricht. Daarbij dient de deeltijd en dergelijke betrokken te worden. Ik zie dit graag toegelicht.

De Voorzitter: Misschien kunnen wij dit punt straks bij de behandeling van een van de andere punten aan de orde stellen. In ieder geval heeft u hiervan al melding gemaakt. Straks kan dit punt verduidelijkt worden.

Staatssecretaris De Graaf: Zou het dan niet verstandig zijn om dit punt te betrekken bij de bespreking van de artikelen.

De Voorzitter: Akkoord.

De heer De Korte (VVD): Ten slotte hoor ik graag hoe de staatssecretaris zich de overgang van de huidige situatie naar de toekomstige voorstelt. Ik doel met name op de gemeentelijke instanties die overgaan naar de Federatie van bedrijfsverenigingen en de districtskantoren. Gisteren hebben wij gehoord dat de ene dienst die deze instanties overneemt, zegt dat hij dat in vier maanden kan regelen terwijl de andere dienst spreekt over anderhalf jaar.

De Voorzitter: Mijns inziens kan hierop worden ingegaan als hoofdstuk 5, waarin de situatie betreffende de invoering van de voorgestelde maatregelen wordt geschetst, aan de orde is. Wij zullen nog wel even bezien waar wij deze vraag precies zullen plaatsen.

Ik moet mevrouw Groenman overigens verontschuldigen. Zij moet namens de fractie van D'66 elders bij een debat aanwezig zijn. Zij vroeg mij expliciet te zeggen dat zij graag namens haar fractie hier geweest zou zijn, maar helaas niet aanwezig kan zijn.

Mevrouw Brouwer (CPN): Mevrouw de Voorzitter! Ik wil mij graag aansluiten bij het verzoek van mevrouw Ter Veld om een overzicht te krijgen waarin een vergelijking tussen de oude WWV, de oude WWV en het nieuwe wetsontwerp wordt gemaakt. Dat overzicht zou alle punten moeten bevatten. Daarbij reken ik ook de uitvoeringsinstanties, de beroepsprocedures voor zover deze geregeld zijn en de sancties. Mijns inziens is het mogelijk om daarvan een vrij technisch beeld te schetsen. Het mooiste zou zijn om dit in staatjes naast elkaar te ontvangen opdat je meteen een overzicht hebt van wat nu precies de meest essentiële verschillen zijn met de oude wetten.

Ik zal dit verzoek overigens ook voor de andere wetten doen, maar wij spreken nu alleen over de Werkloosheidswet. Wat is voorts de relatie van deze wet met de Wet openbaarheid bestuur? Gisteren is onder andere door de Stichting Ombudsman gezegd dat bij voorbeeld een regeling voor de inzage en het correctierecht ontbreekt. De staatssecretaris kan natuurlijk bewust gekozen hebben voor het weglaten daarvan, omdat dat in de Wet openbaarheid bestuur geregeld is. Ik hoor dus graag of dit geregeld is en waarom dit niet in de wet is opgenomen.

Ik kom op de verhouding tot de beroepswet. De bewijslast in beroepszaken is meestal geregeld in de beroepswet. In de nieuwe Werkloosheidswet staan echter ook artikelen over de bewijslast. Tegen de omgekeerde bewijslast heb ik sowieso bezwaar, maar dat is nu niet aan de orde. Waarom zijn deze artikelen niet in de beroepswet opgenomen? Hoe is de verhouding met de beroepswet?

De heer Weijers (CDA): Dit is echter niet zo vreemd.

Mevrouw Brouwer (CPN): Ik hoor het antwoord straks wel.

De heer Weijers (CDA): Ik denk met u mee.

Mevrouw Brouwer (CPN): Dat vind ik heel prettig. Ik denk ook met u mee en sluit mij aan bij een aantal opmerkingen van de heren Weijers en De Korte over het arbeidsverleden. In de algemene inleiding worden opmerkingen gemaakt over het arbeidsverleden en ook over de positie van vrouwen. Ik had in deze inleiding echter een uitgebreidere visie van de staatssecretaris op de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt verwacht.

Ik doel dan vooral op de groep vrouwen met geen of bijna geen arbeidsverleden. Voor die groep moet een fundamentele visie worden gegeven in dit wetsvoorstel. Is deze groep nu voorgoed aangewezen op de bijstandswet of wordt met de stelselwijziging een opening gemaakt om door te sluizen naar werknemersverzekeringen en op die manier naar de arbeidsmarkt? Waarom heeft de staatssecretaris hierover geen uitgebreide visie gegeven? Als hij die visie alsnog wil geven, dan hoop ik dat hij dat snel doet.

Waarom is de staatssecretaris in de memorie van toelichting niet ingegaan op een aantal andere ideeën? Ik denk bij voorbeeld aan een regeling die vergelijkbaar is met die voor weduwen. Daartegen leven heel veel bezwaren, maar het is een punt van discussie. Ik noem ook de herintredingsregeling. Hoe krijg je in de overgangssituatie die groep vrouwen uit de bijstand in een andere regeling naar de arbeidsmarkt?

De heer Willems (PSP): Mevrouw de Voorzitter! Ik denk dat ik de hele dag nog problemen zal houden met het onderscheid tussen technische en politieke vragen.

De **Voorzitter**: Ik zal er zeker op toezien dat alleen nu algemene opmerkingen worden gemaakt. Ik zal u aan uw eigen programma houden.

De heer **Willems** (PSP): Bij het bestuderen van de stukken kon ik het verschil tussen techniek en politiek niet altijd vinden.

De heer **Weijers** (CDA): Als u ook maar geen verschil hebt kunnen vinden tussen politiek en logica!

De heer **Willems** (PSP): Mevrouw de Voorzitter! Ik heb vier vragen bij deze inleiding. Mijn eerste vraag betreft de verhouding tussen het oude sociale-zekerheidsstelsel en het nieuwe sociale-zekerheidsstelsel. Er wordt wel verwezen naar een aantal maatregelen die al in het kader van de stelselherziening zijn genomen, maar toch blijft het wat onduidelijk. Ik vraag mij bij voorbeeld af, of de bezuinigingen die zijn binnengehaald door de verlaging van de uitkeringspercentages, uitdrukkelijk door de staatssecretaris worden gezien als onderdeel van de stelselwijziging c.q. als de eerste stapjes daarvan. Zo wordt het in die inleiding ook een beetje aangegeven.

Ik vind dat je dan een vergelijking moet maken tussen de situatie van twee à drie jaar geleden en de situatie na de stelselwijziging. Je moet dan niet, wat betreft de inkomenspositie van werklozen of de opbrengst van bezuinigingen, vergelijken tussen de huidige situatie, waarbij dus volgens de staatssecretaris al een belangrijk deel van de stelselherziening is gerealiseerd, en de situatie na invoering van de totale stelselherziening.

Ik vraag de staatssecretaris dus, welke keuze hij maakt. Kiest hij voor het totale pakket van de stelselherziening, dus inclusief die stapjes die al gezet zijn en inclusief de al doorgevoerde aanpassingen van de WWV etcetera? Daarop moet hij dan ook die vergelijking baseren. Of zegt hij, dat dat alleen maar bezuinigingen waren en dat de stelselherziening nu pas begint? Dan kun je inderdaad de vergelijking baseren op de huidige situatie.

Mijn tweede vraag is ook al door anderen gesteld. Ik heb er ook behoefte aan, de vergelijking met de bestaande WWV en WW in een schematisch overzicht per artikel te krijgen.

Mijn derde vraag betreft de samenhang, waarover ook de heer Weijers heeft gesproken. Ik heb dat ook al eens aan de orde gesteld in

een procedurevergadering. Voor mij is er geen echt logische samenhang tussen de zes wetsvoorstellen die nu aan de orde zijn. Zij zijn wel 'aan elkaar te praten' – dat doet de regering ook – maar het is de vraag, of het duidelijk één pakket is.

Heel essentiële onderdelen worden naar de toekomst verschoven, bij voorbeeld de kwestie van de eis inzake het arbeidsverleden of de kwestie van de verdiscontering voor oudere WAO-ers. Dat zijn toch geen kleine elementen! Waarom wordt in dit pakket nu bij voorbeeld wel de WAO meegenomen? Als deze stelselherziening een eerste stap is en de aanpassing van de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen de volgende stap, waarom beperken wij ons dan niet tot de Werkloosheidswet met de zaken die daaraan annex zijn, zoals de toeslagenwet en de inkomensvoorziening oudere werklozen? Ik vind die andere onderdelen er dan helemaal niet logisch bijhoren. Naar mijn idee zijn ze door de toevallige samenloop in de tijd in één pakket gebracht. Dat is mij dus ook nog niet duidelijk.

Mijn vierde en laatste vraag betreft de delegatie van wetgeving. Ik weet niet of daarover nog een aparte discussie komt. Ik heb er wel behoefte aan, omdat in de wetsvoorstellen niet sterk naar voren komt, welke lijn de regering op dat punt gaat volgen. Waar wordt gekozen voor algemene maatregelen van bestuur als uitwerkingsmiddel? Wanneer is de regering bereid, de Kamer daarbij bepaalde rechten te verlenen, bij voorbeeld door een 'voorhang-artikel'? Is overwogen, delegatie te voorkomen door gewoon zaken in de wetgeving zelf op te nemen?

Ik zie daarin geen systematiek. Om dit niet bij elk artikel waarin sprake is van een algemene maatregel van bestuur te vragen, haal ik dit even bij de algemene discussie naar boven. Welke opvatting ligt eraan ten grondslag om de ene keer wel en de andere keer niet tot verdere regelgeving bij algemene maatregel van bestuur over te gaan. Wellicht is de enige reden daarvoor, dat het tot nu toe ook zo was geregeld in de WWV en de WW. Dat zou kunnen.

De **Voorzitter**: Ik wil nu graag de staatssecretaris het woord geven. Ik vraag hem, te reageren op de half technische en half politieke betogen. Wij kunnen dan zo snel mogelijk overgaan tot de wat meer technische zaken. In de betogen zat natuurlijk

wat techniek. Ik denk dat het goed is als de staatssecretaris daarop ingaat, terwijl hij ook misschien een reactie geeft op de politieke context. De staatssecretaris is vrij, op elk door hem gewenst ogenblik het woord te geven aan een van zijn ambtenaren.

Staatssecretaris **De Graaf**: Mevrouw de Voorzitter! Ik denk dat dit laatste in eerste ronde niet zo nodig zal zijn, omdat er een aantal meer politieke opmerkingen zijn gemaakt. Ik vermoed, dat ik in deze ronde zelf wel kan reageren op een verantwoorde manier.

Ik ben blij dat mevrouw Ter Veld, ondanks haar kritische opmerkingen over inkomenseffecten en dergelijke, toch zeer actief wil meewerken aan de totstandkoming van de wetgeving voor de stelselwijziging. Ik ben haar daarvoor zeer erkentelijk.

Zij mist op dit moment node de aanwezigheid van de Invoeringswet. Ik zou natuurlijk ook liever hebben gehad dat deze wet compleet en wel, met toelichting, hier op tafel zou hebben gelegen. Toch is over de inhoud van de Invoeringswet, beleidsmatig en politiek gezien, alles al bekend, gezien de toelichtingen op de verschillende wetsontwerpen zelf. Ik verwijs daarnaar en naar de laatste correspondentie die ik de Kamer daarover heb gezonden.

Mevrouw Ter Veld vindt het een goede zaak dat de adviescolleges ruimschoots de tijd krijgen. Ik ben het daarmee eens. Zij sprak haar waardering uit voor het advieswerk. Ik sluit mij daar graag bij aan. Ik heb zelf ook veel waardering voor het vele werk dat de Sociale Verzekeringsraad op een toch vrij korte termijn heeft verricht. Als je kijkt naar de inhoud van het advies, kun je toch spreken van een zeer waardevol advies.

De Kamer heeft ook kunnen ontdekken dat wij in een aantal opzichten dat advies serieus hebben genomen door een aantal aanbevelingen van de Sociale Verzekeringsraad over te nemen, met name op het punt van de delegatie. De heer Weijers en anderen hebben dit laatste aspect genoemd.

Ik kom toe aan de vraag of wel of niet moet worden bezuinigd en aan de positie van de langdurig werklozen. Ik denk dat het beter is, die discussie op te schorten tot de politiek discussie die daarover zal worden gevoerd. Ik vind zelf wel dat aan de voorzieningen voor mensen die werkloos zijn in de toekomst een veel consistentere invulling is gegeven in relatie tot de leeftijd, de duur van de

uitkering en het arbeidsverleden. Als er in de toekomst meer ruimte komt, kan beter vanuit zo'n consistente invulling eventueel aan uitbreiding worden gedacht.

Mevrouw Ter Veld, mevrouw Brouwer, de heer Willems en anderen hebben mij gevraagd, een overzicht te geven van – zij vroegen vooral om een indeling in kolommen – de Werkloosheidswet, de WWV en de nieuwe werkloosheidswet. Ik wil dat heel graag serieus bekijken. Misschien is het mogelijk dat wij zo'n overzicht toevoegen aan bij voorbeeld de memorie van antwoord, als reactie op het voorlopig verslag. Het is een hele klus die niet in één week kan worden verricht. Nogmaals, ik zal met onze mensen serieus bekijken, of het mogelijk is om daarvoor een plaatsje in te ruimen in de memorie van antwoord.

Verschillende woordvoerders hebben gesproken over de voorlichting. Wij hebben de voorlichting over wat wij tot nu toe hebben voorgesteld, zo goed mogelijk gedaan in de vorm van persberichten. Ik denk dat je ook niet veel eerder kunt gaan, omdat de parlementaire behandeling vervolgens nog moet plaatsvinden. Je kunt tegen cliënten op dit moment nog niet echt zeggen hoe alles eruit gaat zien. Dan neem je immers de parlementaire behandeling niet serieus. Dat kan alleen maar verwarring stichten. Vandaar mijn mening dat je niet verder kunt gaan dan de wijze waarop wij tot nu hebben gewerkt.

Mevrouw Ter Veld heeft een vraag gesteld over de invoeringsdatum. Bij de invulling van de gegevens hebben wij als uitgangspunt 1 mei 1986 genomen. Als dat niet lukt – die kans bestaat – is mijn algemene stelling dat het beste kan worden gekozen voor een datum zo dicht mogelijk bij 1 mei 1986. Ik denk dat die vraag op dit moment nog niet zo snel is te beantwoorden.

Mevrouw Ter Veld vroeg, of je al zo snel na de realisering van de wetgeving, tot een technische herziening moet komen. Ik weet dat niet. Wat ik wel weet, is dat het op zichzelf niet vreemd is dat je na de invoering van een nieuwe wet betrekkelijk snel tot een technische herziening komt. Ik weet dat ook uit ervaring, waarbij ik verwijs naar de oude werkloosheidswet.

Ik meen mij te herinneren dat er na de invoering van die werkloosheidswet in 1952 drie technische herzieningen zijn geweest. Ik denk dus dat

een latere technische herziening van een nieuwe wet niet tot de onmogelijkheden behoort. Uiteraard zullen wij proberen de zaak op dit moment zo goed mogelijk in te vullen.

De heer Weijers heeft een opmerking gemaakt over de gedachte van de VNG om in plaats van een aparte inkomensvoorziening voor oudere werkloze werknemers, zo'n voorziening in te bouwen in bij voorbeeld de RWW. Het feit dat wij zo'n voorziening apart maken, heeft een bijzondere reden: het is geen bijstandsvoorziening. De RWW is gebaseerd op de bijstandswet, met al de regels voor het inkomen, het vermogen en het eigen huis.

Je kunt de inkomensvoorziening voor oudere werkloze werknemers dus niet inbouwen in de Bijstandswet – de RWW is een onderdeel van de Bijstandswet – zonder het karakter van die wet geweld aan te doen. Dat is de reden dat wij een aparte inkomensvoorziening voor oudere werknemers hebben gemaakt.

Er is gevraagd naar de bevoegdheden van de minister en de sociale partners, beter gezegd de Sociale Verzekeringsraad en de bedrijfsverenigingen. Men heeft kunnen waarnemen dat wij in een aantal opzichten de delegatie wat hebben verschoven, van de minister naar de Sociale Verzekeringsraad. Dat staat in de stukken verwoord. Het zal goed zijn, bij de schriftelijke behandeling concreet op een aantal punten in te gaan. De heer Willems heeft dit ook aangesneden. Het is voor mij uiteraard volstrekt onmogelijk om voor de vuist weg, uit deze stapel wetten, die artikelen te pikken, waarin hiervan sprake is. Wij kunnen dat het beste regelen en beschouwen – de heer Weijers heeft gevraagd waarom dat nu zo moet gebeuren – in de verdere schriftelijke behandeling.

De heer Weijers heeft gezegd dat de stelselherziening een proces is. Ik denk dat hij daar gelijk aan heeft. Hij heeft ook gezegd dat niet alles in één dag hoeft te worden gedaan.

De ene wet kan eventueel op datum Y ingaan en de andere op datum X, of andersom. Men heeft kunnen lezen dat wij in een aantal opzichten de dingen wat verder verschuiven. De dagloonbepalingen blijven bij voorbeeld voorlopig fungeren op de oude basis. Op die manier krijgt men wat meer tijd om tot een verantwoorde invoering te kunnen komen. Daar zit dus al een zekere differentiatie in. De samenhang tussen al deze wetsontwerpen is

echter dermate groot, dat men naar mijn mening in beginsel moet streven naar een invoeringsdatum voor het gehele pakket van voorstellen dat nu op tafel ligt.

De heer De Korte heeft nadrukkelijk de relatie tussen de loon gerelateerde uitkering en de arbeidsduur aan de orde gesteld. De heer Weijers heeft ook een relatie gelegd naar de voorziening voor het overheidspersoneel. Daar is inderdaad sprake van een mix. Wij hebben in deze wetgeving al een zekere relatie gelegd door een referte-eis te stellen voor het halve jaar en door voor de langere duur van de uitkering als eis te stellen dat men drie uit vijf moet halen. Daarin is in zekere zin, al sprake van een relatie met het arbeidsverleden. Dat is in onze visie echter nog niet voldoende. Men zal in de toekomst – op dezelfde wijze als voor het overheidspersoneel – moeten proberen een nauwere relatie te leggen tussen de duur van de verrichte arbeid en de duur van de uitkering. Maar dat is pas mogelijk wanneer men de beschikking heeft over de daarvoor noodzakelijke gegevens. Die worden vandaag de dag niet verzameld. Wij hebben een stelsel van rechtswege verzekerd zijn.

Heel vaak begint de registratie pas op het moment dat men een uitkering krijgt. Dit veronderstelt dat je als het ware een lifetime-registratie doet van perioden dat men verzekerd is geweest op de manier die geldt voor de pensioenverzekeringen. Dat kan men pas realiseren op het moment dat men een verzekerdenadministratie heeft en dat laat vervolgens met de invoering van het Sofi-nummer. Ik heb de uitvoeringsorganen inmiddels een aanwijzing gegeven om een verzekerdenadministratie op te zetten, omdat dat een voorwaarde is om het Sofi-nummer in te kunnen voeren.

Een goed ingevulde verzekerdenadministratie maakt het pas echt mogelijk om de uitkering te relateren aan de duur van het arbeidsverleden. Dit betekent dat het op zichzelf wel enige tijd vergt om dit volledig rond te krijgen. Ik kan dat op dit moment niet helemaal overzien. Het wil niet zeggen dat je daarvoor de tijd moet nemen van een volledig arbeidszaam leven van 40 jaar of korter. Misschien kan dat op korte termijn worden ingevuld. Die vraag kan ik nu nog niet echt beantwoorden.

Hiermee meen ik de vraag van de heer De Korte over het Sofi-nummer

wel te hebben beantwoord. Wij hebben nog steeds de hoop dat wij dat een jaar na de werking van het Fi-nummer kunnen invoeren. Maar de voorwaarde daarvoor is het slagen van de verzekerdenadministratie.

Er is verder gesproken over fraude en ingewikkeldheid. Ik erken dat de voorliggende wetgeving in een aantal opzichten elementen van ingewikkeldheid in zich heeft, zoals de toeslagwetgeving en de stapjes die moeten worden gedaan in het kader van de werkloosheidsvoorzieningen.

Men kan zeggen, dat de toeslagenregeling hier niet wordt geregeld. Er moeten echter wel toeslagen worden gegeven, en dan zal men naar de bijstandswet toe moeten. Het gevolg is dat er dan nog meer loketten komen. Tot de heer De Korte kan ik zeggen, dat het aantal loketten zeker niet zal toenemen. Laat ik het anders zeggen: de noodzaak om naar meer loketten te gaan neemt niet toe.

De heer **De Korte** (VVD): Gisteren is het voorbeeld genoemd van iemand, dat met vijf loketten te maken kreeg. Ik noem dan: AAW, WAO, TW en eventueel nog de IOW. De individuele huursubsidie en dat soort zaken komen er dan ook nog bij.

Staatssecretaris **De Graaf**: Die discussie gaat niet over het thema, waarmee wij vandaag bezig zijn.

De heer **De Korte** (VVD): In het systeem is de mogelijkheid van vijf loketten aanwezig.

Staatssecretaris **De Graaf**: Wij spreken dan in feite over de opzet van de organisatie van de uitvoering van de sociale verzekeringen. Wij kennen uitvoeringsorganen voor volksverzekeringen, voor werknemersverzekeringen (25) en daarnaast nog voor de ziektekostenverzekeringen. Dit hangt niet samen met de systeemwijziging, die thans wordt voorgesteld. In een aantal opzichten treedt er een verbetering op. De invulling van de toeslagenwet is een poging om te voorkomen, dat men voor een aanvulling naar een ander loket moet gaan.

Mevrouw de Voorzitter! Over de voorlichting heb ik al het nodige gezegd. De heer De Korte wilde een schema van de overgang van de uitvoering van de sociale diensten naar de bedrijfsverenigingen. In beginsel blijven bestaande bestanden, waar ze nu zijn, met uitzondering van die van de categorie 57,5 jarigen. De uitvoering van de WVV door de gemeenten loopt geleidelijk af. In de

stukken kan men lezen om hoeveel mensen het gaat. Ik denk dan met name aan de Wibaks-rapportage, waarin een overzicht staat van de wisseling van personeelsbestanden tussen de bedrijfsverenigingen en de sociale diensten op korte en langere termijn.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Het is toch Wikus?

Staatssecretaris **De Graaf**: Inderdaad.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Ik wijs erop dat de cijfers in de Wikus uitermate voorlopig zijn. Het gaat om 1500 mensen. Op welke termijn denkt de staatssecretaris hierin inzicht te hebben?

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik kan die vraag thans niet beantwoorden. In het kerstreces zullen de ambtenaren hard moeten werken aan het voorlopig verslag. Wellicht kan in die tijd een aanzet voor informatie worden gegeven.

Mevrouw **Dales** (PvdA): Ik stel vast, dat thans niet bekend is, om hoeveel mensen het gaat.

Ik wijs de staatssecretaris op verzwarende van de werklast, die thans sommige uitkeringsregelingen met zich brengen. Ik denk aan een frequentere controle, het nagaan van de financiële status van de echtgenote, enz. Een persoon in de IOW kan meer werk betekenen dan een persoon in de WVV. Dit alles kan een duidelijke verschuiving teweegbrengen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Het hangt af van het uitgangspunt dat je kiest. Als de IOW er niet was, dan zouden deze mensen op de bijstandswet zijn aangewezen. Maar als je ervan uitgaat dat iedereen tot zijn 65ste jaar een loongereleerde uitkering kan krijgen, dan is de kwestie opgelost. Wij staan een andere wijze van invulling voor. In onze zienswijze is de IOW eenvoudiger uit te voeren dan de Algemene Bijstandswet, omdat er in het kader van de IOW minder getoetst behoeft te worden. Bij de uitvoering van de toeslagwetgeving treden er ook moeilijkheden op. Maar die moeilijkheden hebben wij nu ook met de minimum-dagloongarantie. In feite is dit op dezelfde manier geregeld. Ik heb in ieder geval de vraag van mevrouw Dales genoteerd. Als het mogelijk is om hier in memorie van antwoord op gedegen wijze op in te gaan, dan zullen wij dat niet nalaten.

Mevrouw **Dales** (PvdA): Dat zal wel noodzakelijk zijn. De uitvoeringsorganisaties moeten niet alleen ten opzichte van de uitkeringsgerechtigden hun werk naar behoren kunnen doen, zij moeten ook duidelijkheid krijgen over rechtspositionele kwesties en over de verdeling van de financiële middelen. Wij moeten dus een helder inzicht in werklast hebben, zowel op basis van het aantal mensen dat onder de wet valt als op basis van de omvang van de werkzaamheden die de uitvoering van de wet met zich brengt.

Staatssecretaris **De Graaf**: Voorzitter! Ik zeg nogmaals dat wij alles zullen doen wat in ons vermogen ligt. Dit zal blijken uit de verdere schriftelijke behandeling van de voorstellen.

Ik heb al gereageerd op de opmerking van mevrouw Brouwer over het overzicht. Zij is ook ingegaan op de relatie met het openbaar bestuur en op het inzage- en correctierecht. Met ingang van 1 januari 1986 gaat dit recht van uitkeringsgerechtigden in het kader van de Werkloosheidswet, de Ziekwet, de WAO en de AAW in. De federatie van bedrijfsverenigingen heeft recent ter zake een circulaire aan de bedrijfsverenigingen gezonden.

Dit recht is niet expliciet in het voorstel inzake de nieuwe werkloosheidswet geregeld. Dit is overigens ook niet het geval in de huidige Werkloosheidswet. De vraag die beantwoord moet worden is of dit nader in de wet geregeld moet worden of dat het zenden van een circulaire door de federatie van Nederlandse bedrijfsverenigingen voldoende is. Ik heb de indruk dat het laatste wel voldoende is. Uit krantenberichten is ook duidelijk geworden dat het inzage- en correctierecht door de bedrijfsverenigingen wordt geregeld. Wij kunnen later bezien of het noodzakelijk is om dit recht in de wet vast te leggen.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Waar is de circulaire, waarover de staatssecretaris zojuist sprak, op gebaseerd? Als ik dat weet, kan ik beoordelen of het overbodig is dat dit in de wet wordt geregeld.

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik denk, dat deze vraag ook wel zal worden gesteld in het voorlopig verslag.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Dan weet u het alvast.

Staatssecretaris **De Graaf**: Bedankt. Dit overleg is bijzonder nuttig om alvast warm te lopen.

De **Voorzitter**: Als bepaalde punten tijdens dit overleg voldoende worden uitgediscussieerd, hoeven wij er niet nader op terug te komen. Dat komt ook een snelle manier van werken ten goede.

Staatssecretaris **De Graaf**: Dat is natuurlijk erg interessant, maar er rest ons nog slechts één week. Ik weet niet of het haalbaar is, bedoeld overzicht in zo'n korte periode te maken.

De **Voorzitter**: Maar die toezegging houdt voor de diverse fracties in, dat ze vragen in die richting niet meer behoeven te stellen in het voorlopig verslag.

Staatssecretaris **De Graaf**: Sorry, maar u legt mij nu woorden in de mond, die ik niet heb uitgesproken. Ik weet niet of het mogelijk is, dat overzicht bij te stellen. Wellicht ontbreken de benodigde gegevens.

De heer **Weijers** (CDA): Laten wij de zaak nu niet al te moeilijk maken. Als de staatssecretaris weet wat onze verlangens zijn, kunnen wij een woordenbrij voorkomen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Uitstekend! Ik had het anders begrepen!

De **Voorzitter**: En wat betreft het overzicht hebt u gezegd, dat u uw uiterste best zult doen. Dat kan ook betekenen dat u moet zeggen, dat er geen nieuwe gegevens voorhanden zijn.

Mevrouw **Dales** (PvdA): Ik heb dan toch nog wel een vraag. Op blz. 75 van de nieuwe Werkloosheidswet staat een correctie van de cijfers. Het getal van 4500 moet worden verlaagd tot 4300. Dat suggereert dat de staatssecretaris ook nogal precieze inzichten beschikt. Ik verwonder mij dan ook wat over de nogal vage antwoorden van de staatssecretaris. Of moeten wij de cijfers op blz. 75 maar vergeten?

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik ga daar nader op in in de memorie van antwoord.

De **Voorzitter**: Dat lijkt mij een goede zaak.

Staatssecretaris **De Graaf**: Mevrouw Brouwer heeft vragen gesteld over het beroepsrecht, de omgekeerde bewijslast en dergelijke. De beroepswet regelt uitsluitend een aantal formele voorschriften met betrekking tot de procesgang, de samenstelling van de colleges en dergelijke. Maar het materiële recht wordt in de

sociale-verzekeringswetten zelf geregeld. Dat geldt dus ook voor dit onderdeel. Wij zullen ongetwijfeld nog wel uitvoerig discussiëren over de omgekeerde bewijslast, maar ik denk niet dat een en ander tot veranderingen in de beroepswet zal behoeven te leiden.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Ik vraag mij af of hier sprake is van formele voorschriften. Het heeft volgens mij ook te maken met voorschriften aan de rechter om te komen tot een bepaalde verdeling van de bewijslast. Vandaar dat ik denk aan de beroepswet.

Staatssecretaris **De Graaf**: Maar de rechter kan daarover oordelen.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Dat snap ik wel. Het gaat even om de vraag waarom deze mogelijkheid niet is opgenomen in de Beroepswet en wel in de Werkloosheidswet. Ik zal hierop nader terugkomen in het voorlopig verslag.

Staatssecretaris **De Graaf**: Er is nog gesproken over het arbeidsverleden en de positie van de vrouwen. Het betoog van mevrouw Brouwer kwam hierop neer. De vrouwen die in de bijstand zitten, moeten als het ware een plaats krijgen in de nieuwe Werkloosheidswet. Dit is echter fundamenteel in strijd met een aantal essentiële kenmerken van de nieuwe Werkloosheidswet.

Je hebt namelijk alleen recht op een uitkering, nadat je een dienstbetrekking hebt gehad. Ook is de uitkering afhankelijk van de duur van de dienstbetrekking. In een aantal gevallen wordt rekening gehouden met de verzorgingsduur. Die wordt dan meegeteld. Deze Werkloosheidswet leent zich echter niet voor het geven van een visie in een regeling met betrekking tot de sociale verzekering, aangaande de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt. Dit punt moet aan de orde komen bij het werkgelegenheidsbeleid of bij het recht op arbeid.

Een en ander zal ook een plaats moeten krijgen in het kader van het emancipatiebeleid. In deze wetgeving moeten wij niet uitvoerig ingaan op dit punt, omdat wij bij de sociale verzekeringen een volgend beleid voeren. Wij leggen de criteria in de sociale verzekeringswetten vast. Voor het overige volgen wij wat in de samenleving gebeurt.

Waarom is niet ingegaan op andere mogelijkheden, zoals bij voorbeeld een regeling voor de weduwen, vroeg mevrouw Brouwer.

Ik krijg de indruk dat zij vraagt om een voorziening voor gescheiden vrouwen, zoals die geldt voor weduwen.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Ik wees op de discussie over de vraag of er geen aparte regeling moet komen voor gescheiden vrouwen, omdat die nu voortdurend in de Bijstand zitten en ook onder deze wet blijven vallen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Dat is een buitengewoon boeiend onderwerp. Het stijgt de techniek van dit moment verre te boven, want het betreft niet eens de techniek van deze wetgeving. Het gaat om de vraag – die ik al bij voorbaat met 'neen' wil beantwoorden – of je voor gescheiden vrouwen een bepaald verzekeringssysteem moet creëren.

De **Voorzitter**: Gisteren is dit punt aan de orde geweest. De staatssecretaris heeft een wijziging van de AWW in voorbereiding. Daarbij gaat het om de vraag of weduwen, weduwnaars en gescheiden vrouwen onder dat type wet kunnen worden gebracht. Ik meen echter dat wij hierover bij deze inleiding niet verder moeten discussiëren.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Het principe wordt doorbroken, omdat de verzorging van een kind gaat meetellen. Dus kom je automatisch op die discussie. Waarom gaat de staatssecretaris daar niet wat fundamenteeler op in?

Staatssecretaris **De Graaf**: U wilt dan een andere periode, niet zijnde de verzorgingsperiode, onder die verzorgingsduur laten vallen. Dit zal een interessante discussie worden.

Ik kom bij de heer Willems. Hij wil een ijkpunt kiezen voor de vergelijking van de bezuinigingen. In tabel 5.1 in de memorie van toelichting op de nieuwe Werkloosheidswet wordt de heer Willems op zijn wenken bediend. Daarin staat expliciet de verlaging van de uitkeringspercentages aangegeven. De heer Willems mag tevreden zijn. Of hij het is, is vers twee.

De heer Willems heeft gevraagd waarom wij ons nu niet beperken tot een verandering van de werkloosheidsregelingen. Het antwoord op die vraag is, dat er in onze visie een geweldige samenhang is tussen de voorzieningen bij werkloosheid en bij arbeidsongeschiktheid, die opnieuw gegroepeerd moeten worden. Daarom vinden wij dat deze twee zaken tegelijk moeten worden geregeld.

De **Voorzitter**: Ik zou deze punten nu als afgehandeld willen beschouwen. Er is afgesproken dat de punten die duidelijk zijn toegezegd, worden meegenomen in de memorie van antwoord, zodat zij door ons niet meer behoeven te worden opgevoerd in het voorlopig verslag op de wijze waarop zij hier zijn opgevoerd.

Wij gaan nu over tot de behandeling van paragraaf 3.2 (3.2.1 tot en met 3.2.5).

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mevrouw de Voorzitter. Hoewel op zichzelf de systematiek van de wet, zeker wetstechnisch, wellicht heel logisch is, kan ik mij voorstellen dat het voor mensen toch onduidelijk is dat men wel recht heeft op een uitkering, maar dat men niet in staat is dat recht te gelde te maken.

Belangrijker is wellicht dat in de systematiek van de wet de uitsluitingsgronden en de weigeringsgronden toch door elkaar kunnen lopen. Ik moet nu daarop reageren, omdat het uit elkaar is gehaald. Ik wijs overigens ook op het advies van de federatie van bedrijfsverenigingen. Een aantal uitsluitingsgronden, verwoord in artikel 19, kunnen ook op grond van het vijfde lid van artikel 19, vakanties en dergelijke, veranderen in een vorm van weigeringsgronden.

Ik kan mij voorstellen dat iemand eerst een uitsluitingsgrond lijkt te hebben, omdat hij geacht wordt loon te genieten vanwege of door de werkgever, maar dat bij nadere beroepsvaststelling wordt besloten dat dit niet het geval is. Dit zou dan een weigeringsgrond of een uitbetaling van het recht kunnen opleveren.

Wanneer die uitsluitingsgronden kunnen veranderen in weigeringsgronden, kunnen grote problemen ontstaan ten aanzien van de uitkeringsduur, de herleving van de uitkeringsrechten en dergelijke. Hoewel voortdurend wordt gezegd dat die uitsluitingsgronden objectief zijn en dat weigeringsgronden veel meer een subjectief karakter hebben, heb ik de indruk dat er een aantal uitsluitingsgronden zijn die zeer wel kunnen verkeren in weigeringsgronden. Ik krijg hierop graag een reactie. Wellicht is een wijziging mogelijk, omdat wij anders enorme problemen kunnen krijgen met de uitvoerbaarheid van de wet.

Staatssecretaris **De Graaf**: Mevrouw de Voorzitter! Mevrouw Ter Veld heeft gezegd dat het logisch lijkt. Naar mijn mening is het in het algemeen toch wel een logische

opzet van deze systematiek, die ook is verwoord in een studie van de codificatiecommissie van de heer Veldkamp. Deze systematiek is uit een oogpunt van wetgeving toch wel een goede. Ik wil niet zeggen dat alles altijd even duidelijk zal zijn voor de mensen, maar dat geldt toch wel bij elke wet. Tot op zekere hoogte zullen wij daarmee moeten leven.

Mevrouw Ter Veld heeft een wezenlijk punt aan de orde gesteld. Dat betreft namelijk de uitsluitingsgronden respectievelijk de weigeringsgronden. Naar mijn mening zijn wij erin geslaagd deze zaak goed te scheiden. Wij hebben op één punt nog een verandering aangebracht, namelijk ten aanzien van de doorbetalingsverplichting van de werkgever.

Ik heb het gevoel, dat wij daarmee toch duidelijk hebben aangegeven wanneer er sprake is van een objectieve grond en wanneer er sprake is van een subjectief gegeven als de weigeringsgronden aan de orde komen. Misschien is het mogelijk, mevrouw de Voorzitter, dat op dit punt ambtelijk wordt aangegeven op welk punt wij zijn tegemoet gekomen aan een vraag van de SVR of van de Federatie van bedrijfsverenigingen. Ik denk dat mevrouw Hofman de meest aangewezen is om hier te reageren, als u het goed vindt mevrouw de Voorzitter.

De **Voorzitter**: Ik heb gezegd, dat ik alles goed vindt. U mag zelf uw taken met anderen delen.

Mevrouw **Hofman**: Wat de staatssecretaris zei, is inderdaad juist. Op het punt van de loondoorbetaling is, naar aanleiding van het SVR-advies een wijziging aangebracht. In verband daarmee is het derde lid van artikel 19 toegevoegd, waarin een schadevergoeding wegens beëindiging van de dienstbetrekking voor de periode van de opzegging gelijk gesteld wordt met loon.

In die situaties vindt dan ook uitsluiting van het recht op uitkering plaats. Daarover bestond in het oude wetsvoorstel twijfel. Dan zou het een verwijtbare gedraging kunnen zijn – een benadelingshandeling voor de bedrijfsvereniging – omdat iemand bij verwijtbare werkloosheid over die periode geen loon had gekregen. Dat is nu niet meer mogelijk.

Wel is mogelijk, dat in diezelfde periode de betrokkene een andere verwijtbare gedraging pleegt tijdens een uitsluitingsperiode. Ik noem bij voorbeeld de situatie, dat loondoorbetaling vervangen is door een

schadeloosstelling en dat dit leidt tot verwijtbare gedraging in die zin dat het betrokkenen te verwijten is geweest. Na afloop van de uitsluitingsgrond kan eventueel op een andere grond een weigering van de uitkering plaatsvinden. Maar een samenloop van een weigeringsgrond in een uitsluitingsgrond kan nooit. Het is of een uitsluitingsgrond of een weigeringsgrond. Evenmin kan dezelfde grond die reden is voor uitsluiting, overgaan in een grond voor weigering.

Vervolgens noemde mevrouw Ter Veld de regels die door de SVR gesteld zouden kunnen worden over vakantie. Het ligt niet in de bedoeling dat in die regels van de SVR subjectieve elementen zullen worden opgenomen. Het gaat er slechts om, te bepalen, gedurende welke periode men met behoud van uitkering op vakantie kan. Het is niet de bedoeling dat er subjectieve elementen in komen zodat ten onrechte een uitsluitingsgrond zou moeten worden toegepast.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mevrouw de Voorzitter! Ik wil nog even doorpraten over die vakantie. Als iemand zijn werkloosheidsdagen doorbrengt op zijn volkstuin, dan wel in zijn caravan en hij komt 's avonds thuis om te kijken of er post ligt dan wel een krant met een advertentie waarop gereageerd moet worden met een sollicitatiebrief, is zo'n persoon dan met vakantie of niet met vakantie? Ik vind dit een heel onduidelijke situatie.

Het feit dat er nadere regels kunnen worden gesteld voor vakantie, is een prima zaak. Maar vakantie staat uitdrukkelijk als uitsluitingsgrond vermeld. En men kan door die nadere regelgeving terecht komen in de vage situatie van: mag het nu een beetje wel, of een beetje niet, of is er iets verwijtbaars. Daarmee wordt vakantie een weigeringsgrond. Volgens mij kom je dan in enorm grote problemen.

Immers uitsluitingsgronden betekenen geen recht op uitkering; weigeringsgronden worden geacht perioden te zijn waarop men wel een recht op uitkering heeft gehad. Die laatste tellen dus op een heel andere manier mee voor de herleving van het recht, voor de maximale uitkeringsduur en dergelijke. Ik vind het dus absoluut niet helder.

Ik wijs er hierbij ook op, dat de FBV in dit stuk uitdrukkelijk vraagt om een heel duidelijke vaststelling van wat de eerste werkloosheidsdag is, ook

van mensen die ontslagen zijn en die in die periode toch met vakantie gaan. Er zitten allerlei mogelijke zaken aan vast. Het advies is daarover heel duidelijk. Ik ben misschien minder in staat dit hier kort samen te vatten.

Ik wijs erop dat hier problemen gaan ontstaan en ik zou het erg op prijs stellen, wanneer hierover nog een grondige nadere beschouwing komt. Ik vrees anders, dat zeker met betrekking tot de duur van de uitkering en de herleving van de uitkering hieruit enorm grote problemen kunnen voortvloeien.

De heer **Weijers** (CDA): De Federatie van Bedrijfsverenigingen vindt het logisch om onder de noemer 'uitsluitingsgronden' vier situaties weg te nemen, namelijk het recht op onverminderde doorbetaling van het loon, het buiten Nederland wonen anders dan wegens vakantie, het vakantie genieten en het werkloos zijn als gevolg van staking of uitsluiting.

De Federatie is van mening, dat deze situaties onder de noemer 'wijzigingsgrond' geplakt moet worden. Over de uitvoering moeten daardoor nadere regels worden gesteld. Heb ik het goed begrepen dat op grond van het advies van de SVR alleen het eerste onderdeel is gewijzigd? Waarom zijn die andere drie situaties niet in die wijziging begrepen?

Staatssecretaris **De Graaf**: De laatste drie redenen zijn niet veranderd, omdat dit naar onze mening objectief vast te stellen omstandigheden zijn. Ten aanzien van het doorbetalen van loon was dit niet helemaal het geval en om die reden is dit veranderd. In antwoord op de vraag van mevrouw Ter Veld wil ik graag de toezegging doen om vooral dit punt nog eens goed onder de loep te nemen en op een rijtje te zetten in de memorie van antwoord omdat dit – dat ben ik met haar eens – een vrij essentiële zaak is. Ik geloof dat deze scheiding een goede is en wij zijn graag bereid om dit nog eens in de memorie van antwoord goed te formuleren.

Daarbij kan ook een reactie worden gegeven op de opmerking van mevrouw Ter Veld, waarin zij verwees naar de inbreng van de Federatie van Bedrijfsverenigingen gisteren over eenduidigheid met betrekking tot de eerste werkloosheidsdag. Dit is van belang voor een aantal onderdelen van de uitvoering

van deze wet. In het stuk van de Federatie is daarvoor een opsomming gegeven.

Ik verklap geen geheim als ik zeg dat vooral ten aanzien van een aantal van dergelijke technische aspecten van de uitvoering goed overleg wordt gevoerd tussen het departement en de Federatie van Bedrijfsverenigingen om tot deze door de Federatie aanbevolen goede afstemming te komen. Deze afstemming behoeft mijns inziens niet te leiden tot een wetswijziging maar misschien wel tot nadere regelgeving bij een aantal artikelen. Dit technische overleg is nog gaande. Zodra daarover gegevens bekend zijn, zullen deze in de memorie van antwoord worden opgenomen.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Ik heb vooral gewezen op het probleem van de eerste werkloosheidsdag, omdat de opzegtermijn een periode van doorbetaling van loon kan zijn en in die periode tussen de feitelijke eerste werkloosheid en het moment waarop geen loon wordt doorbetaald een leeftijdsverschil kan ontstaan. Men wordt immers ouder en men kan in een hogere klasse komen.

Telt 49 jaar mee als eerste werkloosheidsdag, dan is er een fantastisch verschil in de voorstellen van de staatssecretaris voor de uitkeringsrechten dan wanneer 50 jaar meetelt. Ook daarom is het van enorm belang en wil ik ervoor pleiten om de eerste werkloosheidsdag te nemen aan het einde van de periode waarover het loon in verband met opzegging is betaald. Daarmee komt betrokkene veelal in een gunstiger regeling als hij net een leeftijds grens overschrijdt.

Staatssecretaris **De Graaf**: Dank voor de duidelijke formulering van dit onderdeel! Wij zullen pogen daarop even duidelijk in te gaan.

Mevrouw **Dales** (PvdA): Voorzitter! Ik wil nog even op de uitsluitingsgronden ingaan. Ik kom er niet uit als ik blz. 50 van de toelichting vergelijk met het artikel op blz. 7.

De **Voorzitter**: Vindt u goed als wij dit bij het betreffende blokje behandelen?

Mevrouw **Dales** (PvdA): O ja, dat vind ik best. Dat wordt dus niet als afgehandeld beschouwd.

De **Voorzitter**: Dan is nu paragraaf 3.3 aan de orde.

De heer **Weijers** (CDA): Mevrouw de Voorzitter! Ik zou graag wat meer willen weten van het recht van illegaal verblijvende werknemers. Waar dit punt onder valt, interesseert mij even niet. Dit punt werd echter door meerderen naar voren gebracht. Deze rechtswijziging is naar de mening van verschillende mensen niet voldoende onderbouwd.

De heer **Gerritse** (CDA): Mevrouw de Voorzitter! Ik wil iets vragen naar aanleiding van het gestelde over het overheidspersoneel. Ik wil dan een verbinding leggen met een stuk uit hoofdstuk 5. Ik kan deze vraag natuurlijk ook bij de behandeling van hoofdstuk 5 stellen.

De **Voorzitter**: Begint u maar, dan zien wij wel waar wij uitkomen.

De heer **Gerritse** (CDA): Ik zal deze vraag nu stellen en dan kan deze eventueel bij hoofdstuk 5 beantwoord worden.

Er staat dat de overheidsdienaren vooralsnog buiten deze wetgeving blijven. Als ik dan kijk naar blz. 107 van de memorie van toelichting dan kom ik tot de conclusie dat dit zowel voor de overheid als voor de overheidsdienaren zelf een nogal voordelige zaak is. Ik weet niet of ik het goed heb gelezen, maar mijns inziens betekent het dat zolang de ambtenaren niet binnen deze regelingen gebracht zijn en zolang de regelingen ook niet effectief gemaakt zijn voor de ambtenaren, dat een last legt op werknemers in het bedrijfsleven van 800 mln.

Tegelijkertijd is dit een mooie bijdrage aan het overheidsbudget in dezen. Mijn volgende opmerking is niet technisch meer. Ik zou mij kunnen voorstellen dat dit het enthousiasme om onder deze regeling te vallen en om ook het overheidspersoneel daarin onder te brengen voor de overheid zelf zou verkleinen. Ik wil hieraan een vraag koppelen die zeker bij de behandeling van hoofdstuk 5 beantwoord moet worden. Ik begrijp het verhaal over de terugsluizingsproblematiek niet dat in de derde alinea staat op blz. 107. Ik zie dat graag nader verduidelijkt.

De **Voorzitter**: Mijns inziens kunnen wij dit punt nu behandelen omdat het gaat om de ambtenaren die wel of niet bij de personenkring gaan behoren. Wat de vraag over pagina 107 betreft, kan vanmiddag worden gezien of wij daaraan nog meer aandacht moeten besteden.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mevrouw de Voorzitter! De personenkring is een enorm belangrijke zaak, omdat de WW en de WWV een verschillende personenkring hebben. Een aantal malen dat wij gepraat hebben over specifieke groepen werknemers, heeft de staatssecretaris altijd gezegd dat dit punt bij de stelselherziening behandeld zou worden. Ik heb dus veel vragen over groepen werknemers en over artikelen. Deze vragen kunnen wellicht niet allemaal nu worden behandeld, maar ik wil deze toch wel graag bij een en ander betrekken. Wellicht kan hierop in het voorlopig verslag worden teruggeko-

men. Allereerst vallen de directeurs van BV's natuurlijk sinds de oorspronkelijke uitspraken van de SVR onder de werknemersverzekeringen. Nu is er een recente uitspraak van de Centrale raad van beroep waarbij de bedrijfsverenigingen voortdurend moeten toetsen in welke mate er sprake is van een arbeidsverhouding in de zin van een gezagsverhouding. Ik zou graag willen weten in welke mate dit leidt tot wijziging van de wetgeving. Ik wijs erop dat ook met betrekking tot de fysiotherapeuten een probleem is ontstaan.

Als Kamer hebben wij hierop wel eens een reactie van de staatssecretaris gevraagd. Hoewel zij kunnen opereren in het zelfde pand in de vorm van bij voorbeeld een maatschap vinden zij dat zij niet onder de werknemersverzekeringen zouden moeten vallen. Een andere groep werknemers valt juist weer uitdrukkelijk niet onder de sociale zekerheidskring, namelijk de werknemers die een produktiecoöperatie hebben gevormd. Hierover heeft de SVR een advies uitgebracht, waarbij naar mijn indruk de SVR verzoekt om daarover een nader advies te kunnen uitbrengen. Ook daarop graag een reactie.

Personen die buiten Nederland een dienstbetrekking vervullen, zijn tot nu toe WWV-gerechtigd. Zij worden nu uitgesloten. Ik denk daarbij aan zeelieden varende onder een vreemde vlag en aan offshore-werkers. Over die laatste categorie is een onderzoek gaande. Zij zullen tussentijds toch niet geheel uitgesloten zijn van enigerlei vorm van werkloosheidsverzekering en direct bij de bijstand moeten aankloppen?

De kring die nu gekozen is en die aanzienlijk beperkter is dan de kring van de WWV, behoeft op deze punten uitbreiding, te meer daar voor andere groepen een aparte regeling

wordt getroffen. Ik denk dan aan overheidspersoneel en aan militaire dienstplichtigen. Waarom zouden dan genoemde groepen tijdelijk volstrekt onverzekerd moeten rondlopen?

Ik vind het niet juist dat alfahulpen gelijkgesteld worden met huishoudelijk personeel in particuliere dienst. Alfahulpen worden voor een groot deel betaald uit de collectieve sector. De overheid heeft er een duidelijke verantwoordelijkheid voor. Mijns inziens behoren zij gewoon onder de verplichte verzekering te vallen. Of dat moet gelden voor alle huishoudelijk personeel, weet ik niet. Daartegen zijn wellicht goede argumenten te verzinnen.

Ik heb al enige malen schriftelijke vragen gesteld over de 22-daagse contracten in de landbouw. Dergelijke werknemers behoeven niet verzekerd te zijn, omdat zij officieel elke keer maar een maand werken. Dat is een voordeel voor de werkgever, maar een nadeel voor de bedrijfsvereniging en de betrokkenen. Dit probleem zou worden opgelost in het kader van de stelselherziening. Ik zou graag nadere informatie krijgen, eventueel schriftelijk.

Hoe werkt de regeling uit voor artiesten? Popmusici en 'aanverwanten' zijn wel verzekerd, maar hebben grote problemen met het te rechte maken van hun uitkering. Verbeter de positie van deze mensen? Waarom worden de zogenaamde roadies niet onder de kring van verzekerden gebracht?

Staatssecretaris **De Graaf**: Pardon?

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Roadies zijn mensen die de apparatuur slepen. Zij horen wel bij een band maar vallen niet onder het rariteitenbesluit, aangezien zij geen artiesten zijn.

Staatssecretaris **De Graaf**: Dat zijn dus de echte artiesten!

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Ik heb het over een heel serieus onderwerp.

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik behoeft toch niet elk serieus onderwerp te kennen?

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): De discussie over grensarbeiders is ook steeds vooruitgeschoven naar de behandeling van de stelselherziening. Hoe werkt de wet uit voor grensarbeiders die in West-Duitsland of België werkloos zijn? Kunnen zij aanspraak maken op Nederlandse WWV? Ook hierover ontvang ik graag nadere informatie.

Ik sluit mij aan bij de vragen over het overheidspersoneel. Er zijn nog veel kritische kanttekeningen te maken, vooral bij kreten als 'open en reëel overleg'.

Wat de algemene maatregel van bestuur bedoeld in artikel 7 van de wet betreft, vraag ik mij af op welke grond een algemene maatregel van bestuur kan afwijken van de wet.

De **Voorzitter**: In de Toeslagenwet staat ook zoiets. Ik vind het een eigenaardige formulering.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Mevrouw de Voorzitter! Ik heb niet zoveel meer te vragen, want er zijn al heel wat vragen door mevrouw Ter Veld gesteld.

Als ik het goed begrijp, zal invoering van de nieuwe wet betekenen dat het huishoudelijk personeel en de alpha-hulpen helemaal geen recht meer hebben op een werkloosheidsuitkering, terwijl zij nu recht hebben op een WWV-uitkering. Ik vraag, of dat juist is.

Het twee vijfde-criterium is natuurlijk met name een probleem voor veel thuiswerkers, aangezien zij vaak te weinig verdienen. De laatste tijd is er bij de Kamer en de regering nogal wat aandacht voor de positie van de thuiswerkers. Is ook nagedacht over hun positie bij dit artikel over de dienstbetrekking?

Staatssecretaris **De Graaf**: Mevrouw de Voorzitter! Ik kom allereerst op de positie van illegalen. Als zij hier echt illegaal verblijven, hebben zij geen recht op een uitkering. Zolang echter geen uitwijzing heeft plaatsgevonden, bij voorbeeld door aangespannen procedures en dergelijke, kunnen zij wel rechten doen gelden op een uitkering. Dat geldt ook voor de Werkloosheidswet. Anders heeft men dus geen recht op een uitkering.

De heer **Weijers** (CDA): Dan hebben zij dus toch een bepaalde status.

Staatssecretaris **De Graaf**: Zolang zij de status hebben dat zij hier in Nederland verblijven en zij overigens voldoen aan de eisen van de Werkloosheidswet, hebben zij een recht op uitkering.

De heer **Weijers** (CDA): Stel, dat iemand illegaal werkt. Van zijn inkomen wordt dan premie geheven. Hij voldoet dus aan die eis van de wet, maar hij werkt illegaal. Volgens het wetsvoorstel krijgt hij dan geen uitkering bij werkloosheid. Wat is hiervan de rechtsgrond? Waarom is men tot die logica gekomen?

Staatssecretaris **De Graaf**: Hij verblijft hier illegaal. Hij heeft daarom niet het recht, in Nederland te werken. Het ligt anders als die vraag nog ter discussie staat. Als een illegaal wordt uitgewezen, dan heeft hij geen recht op een uitkering ingevolge de Werkloosheidswet, ook al heeft hij premie betaald. Die uitkering is niet exportabel.

De heer **Weijers** (CDA): Het gaat niet om het exportabel zijn van een uitkering. Het gaat wel om de constatering, dat via deze wetgeving aan vreemdelingenbeleid wordt gedaan. Ik wil met een ander voorbeeld duidelijk maken, wat ik bedoel. Stel dat iemand die hier illegaal verblijft, zijn huis heeft verzekerd tegen brand. Als dat huis in de fik gaat, kan dan die verzekeringsmaatschappij zeggen: gij waart hier illegaal en daarom ga ik uw schade niet vergoeden?

Staatssecretaris **De Graaf**: Wij zijn bezig, invulling te geven aan de verplichte sociale verzekering in het kader van de werkloosheid. Daaraan stellen wij voorwaarden. Wij voeren geen vreemdelingenbeleid. Dat beleid is echter bepalend voor het feit, dat men geen uitkeringsrecht heeft als men geen verblijfstitel in Nederland heeft, welke dan ook.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Dit verhaal klopt absoluut niet. De vreemdeling die werknemer is, is verzekerd. Hij wordt uitgesloten wanneer hij op grond van de Vreemdelingenwet kan worden uitgewezen. Dat biedt een breed scala van mogelijkheden. Iemand met een werkvergunning die nog geen verblijfsvergunning heeft, kan bij aflopen van zijn werk worden uitgewezen. Hij krijgt dan geen uitkering. Hij wordt dan uitgewezen omdat hij geen middelen van bestaan heeft, terwijl die bestaansmiddelen hem worden onthouden.

Bovendien noem ik de uitvoeringsorganisatie. De bedrijfsvereniging moet erop toezien dat er premie wordt ingehouden voor hen die verzekerd zijn. Verzekerden moeten hun uitkering te gelde kunnen maken, omdat zij vallen onder het verzekerd risico, namelijk werkloos zijn. De bedrijfsvereniging is er niet voor, te gaan toetsen of iemand rechtmatig in Nederland verblijft. Dat is geen taak van de bedrijfsvereniging. Hier worden vreemdelingenrecht en bedrijfsvereniging volstrekt door elkaar gehaald. De staatssecretaris

legt een nieuwe taak op aan de bedrijfsvereniging, waarvoor zij niet is bedoeld en dat moet zo blijven.

Ik vind het dus een volstrekt onjuiste zaak. De argumentatie dat de uitkering krachtens de Werkloosheidswet niet exploitabel zou zijn en dat daarom andere normen gelden dan voor de Ziektewet, de AAW en de WAO – daarvan wordt ook gezegd dat er nog eens naar moet worden gekeken – vind ik geen goede onderbouwing van het bedrijven van vreemdelingenrecht door middel van de Werkloosheidswet. De staatssecretaris heeft nota bene net al gezegd dat de sociale zekerheidswetgeving volgend is. Ook over de arbeidstijdverkorting zegt hij dat de sociale verzekering niet mag worden gebruikt om andere beleidsdoelstellingen na te streven.

Mevrouw **Dales** (PvdA): Zelfs indien een uitwijzingsbevel zou voorliggen – dat kan zich immers voordoen – is het de vraag, hoe de bedrijfsvereniging c.q. de gemeente – dit speelt ook in andere wetten – daarvan op de hoogte komen. Zij komen daarvan immers niet op de hoogte. Zij krijgen straks ook nog te maken met het feit dat zij dan onrechtmatig uitkeren. Als het een gemeente betreft, vindt er dan zelfs terugvordering plaats. Hoe stelt de staatssecretaris dat in de 'echte praktijk' voor?

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Ik maak de zaak nog wat gecompliceerder. Stel dat de illegale vreemdeling, vlak voordat hem een werkloosheidsuitkering geweigerd zou worden op grond van deze wet, legaal wordt. Dat kan namelijk ook nog. Hij dient een verzoek in, en om allerlei redenen wordt hij dan gelegaliseerd. Wat gebeurt er dan met de periode, waarin hij gewerkt heeft? Ik doel vooral om de referte-eis en de duur van de uitkering.

Mevrouw **Dales** (PvdA): Ik heb nog een aanvullend vraagje. Zal het in de visie van de staatssecretaris zo zijn dat de bedrijfsvereniging ook niet het recht heeft om die premie te innen?

Staatssecretaris **De Graaf**: Natuurlijk wel.

Mevrouw **Dales** (PvdA): Hoe kan een overheidsonderdeel of een semi-overheidsinstelling recht hebben, iets te ontvangen van iemand die geen recht heeft, het te betalen?

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Is dit overigens de enige groep die wel premie betaalt en altijd wordt uitgesloten?

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik denk dat het hierbij niet alleen gaat om het technische aspect, maar ook om de vraag, hoe je in dit soort situaties wilt handelen. Wij hebben de zaak in de memorie van toelichting goed uiteengezet, waarbij ik verwijs naar de pagina's 51 en 52. Het is niet zo dat de bedrijfsverenigingen daarmee een vreemdelingenbeleid gaan voeren. De bedrijfsverenigingen moeten een antwoord geven op de vraag, of iemand die een uitkering aanvraagt, voldoet aan de voorwaarden die in de wet zijn vermeld. Als daaraan niet wordt voldaan, zal die uitkering moeten worden geweigerd. In die zin is ook deze systematiek dus louter volgend. Wij hebben dit nu op deze manier vastgelegd; ik dacht dat het een goede manier was.

Mevrouw **Brouwer** vroeg: stel nu dat een illegaal op een later moment wel een verblijfstitel krijgt en hier mag blijven, hoe zit het dan met het tellen van de referte-eis? Het antwoord is heel simpel: in dat geval telt die referte-eis mee, ook al is hij, naar ik mag aannemen, vervuld. Men heeft hier immers gewerkt, men heeft premie betaald en men heeft recht op een titel.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Precies, daar gaat het om!

Staatssecretaris **De Graaf**: Ja, maar dan verblijft men hier ook. Zolang men hier als illegale nog een titel heeft, heeft men aanspraken.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Het gaat erom dat de illegale periode in uw voorstel niet kan meetellen voor het recht op een uitkering. Nu zegt u dat als het verblijf van de buitenlandse werknemer later legaal wordt, die illegale periode wel meetelt. Dat is geen consequente redering. Ik vind dat u heel consequent moet zijn en moet zeggen dat die periode altijd meetelt, zowel voor het recht op uitkering als voor de duur van de uitkering. Uit de wet valt niet af te lezen dat de illegale periode wel mee gaat tellen als hij legaal wordt. U zult er dus sowieso naar moeten kijken, nog afgezien van de principiële vragen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Uw veronderstelling is fout.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): De staatssecretaris heeft gezegd dat als die buitenlandse werknemer hier is, hij wel een uitkering krijgt. Als dat zo is wil ik graag dat dat hard gemaakt wordt. Dat betekent namelijk dat er

iets heel anders in het hoofd van de staatssecretaris zit, dan hij heeft opgeschreven. Ik wil hetgeen hij nu zegt graag in de wet terugvinden. Dat de uitkering niet exploitabel is, kan ik nog begrijpen. Als die buitenlandse werknemer hier is en hij is werkloos, dan heeft hij recht op een uitkering.

Staatssecretaris De Graaf: Die uitkering krijgt hij ook. Volgens de voorschriften....

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Volgens de wet krijgt hij die uitkering niet, omdat hij uitgesloten is.

Staatssecretaris De Graaf: Zolang hij hier is en dus kennelijk voorlopig toegelaten wordt, krijgt hij de volle uitkering. Als later een officiële titel aan het verblijf wordt toegekend, telt de tijd dat hij hier is toegelaten – als hij ten minste een dienstverband heeft aangegaan, want dat is een voorwaarde van de wet – volgens de huidige wetsvoorschriften mee. Dat kan dus geen probleem vormen.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Dan moet artikel 19, waarin staat dat dat een uitsluitingsgrond is, gewijzigd worden. Dan kan het namelijk geen uitsluitingsgrond zijn. Dan kan het hooguit zo zijn dat wanneer iemand het land uitgezet wordt die recht heeft op een werkloosheidsuitkering, dat een weigeringsgrond kan zijn, omdat hij dan in het buitenland verblijft.

Staatssecretaris De Graaf: Op die uitsluiting- en weigeringsgronden komen wij nog terug, gezien de toezegging die ik zojuist heb gedaan. Ik wil dit punt daar dan wel bij betrekken. In de artikelsgewijze toelichting – ik meen op pagina's 136 of 137 – is duidelijk aangegeven wat onze bedoeling is. De politiek kan het daarmee oneens zijn. Dat is een mogelijkheid.

Mevrouw Brouwer (CPN): Daar gaat het niet om.

Staatssecretaris De Graaf: De veronderstelling van mevrouw Brouwer dat die referteperiode in dat concrete geval niet mee zou tellen, is naar mijn gevoel onjuist. Die opvatting wordt gedeeld door degenen die het wetontwerp hebben ontworpen en die nu rechts van mij zitten.

De Voorzitter: Ik wil graag even bekijken of alles wel helemaal helder is. De staatssecretaris schilderde zojuist een situatie dat iemand voorlopig is toegelaten, zonder dat er is beslist over zijn definitieve verblijf.

Dan telt die periode serieus mee. Dat is een categorie die in de wet normaal wordt meegenomen.

Staatssecretaris De Graaf: Hij telt niet alleen mee, maar hij krijgt op dat moment ook werkelijk een uitkering.

De Voorzitter: De vraag van mevrouw Brouwer betrof iets anders. Zij zei dat er terwijl de aanvraag loopt een moment kan zijn dat de persoon toch wordt toegelaten, terwijl hij eerder al illegaal heeft gewerkt; dus zonder dat hij voorlopig toegelaten was. Zij vroeg of die periode ook meetelt. Daarop antwoordde u volmondig 'ja'. Dus een illegale periode kan meetellen op het moment dat een man of vrouw legaal uitsluitel krijgt. Op dat moment ontspan zich de volgende discussie.

U wilt achteraf een illegale periode mee laten tellen voor een legaal toekenningsrecht. Dat verschilt echter van hetgeen in de toelichting op de wettekst staat. Daarin wordt namelijk duidelijk gemaakt dat de illegale periode buiten haken staat; hoe dan ook. U haalt die illegale periode voor een deel binnen, zoals mevrouw Brouwer in haar voorbeeld schetste

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Hij haalt die zelfs helemaal binnen, want hij zei dat zolang die buitenlandse werknemer hier verblijft, hij een uitkering krijgt.

Staatssecretaris De Graaf: Als tenminste aan de overige voorwaarden wordt voldaan.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): In artikel 19f staat: 'op grond van de Vreemdelingenwet'....'kan worden uitgezet'. Dat moet dan uitdrukkelijk worden gewijzigd, omdat u kennelijk bedoelt te zeggen dat als zo iemand voldoet aan de voorwaarden van de werkloosheidswet, gewoon recht heeft op een uitkering en dat het feit dat iemand die in het buitenland verblijft een weigeringsgrond kan zijn. Het vreemdheidswet heeft u als zodanig in de wet uitgesloten, terwijl u dat kennelijk niet bedoelt.

Mevrouw Brouwer (CPN): Zou de staatssecretaris ons niet een notitie kunnen doen toekomen, waarin ook de vraag wordt beantwoord, of dit artikel verband houdt met de opmerking van de minister van Justitie dat wellicht een legitimatiebewijs of iets dergelijks wordt ingevoerd?

De Voorzitter: De staatssecretaris zal misschien nu willen reageren,

maar het is ook mogelijk dat hij nog eens aan de hand van het stenografisch verslag wil nagaan, welke opmerkingen zijn gemaakt en op deze punten uitvoerig in de memorie van antwoord terugkomt. Dan kunnen wij er later in de schriftelijke behandeling weer op terugkomen.

Staatssecretaris De Graaf: Voorzitter! Dat lijkt mij het beste, omdat we anders toch een herhaling van argumenten krijgen. Naar mijn gevoel is het denkend. Ik wil het nog eens serieus bekijken. Mocht het niet het geval zijn, dan zullen we het in de wetgeving desgewenst en desnoods aanpassen. Voorlopig ga ik ervan uit dat wat ik heb gezegd juist is.

Mevrouw Brouwer wil ik nog antwoorden, dat die relatie met Justitie er niet is en dat er dan ook geen reden voor is, hierover een aparte notitie te schrijven.

De Voorzitter: Ik begrijp dat u niet paraat hebt de diverse statusformuleringen die voor vreemdelingen die nog niet toegelaten zijn, gelden. Er is een B- en een A- categorie en de Algemene Bijstandswet kent die begrippen ook.

Staatssecretaris De Graaf: Het is heel eenvoudig: wij volgen daarin de bijstandswet.

De Voorzitter: In de memorie van antwoord moeten die begrippen dan ook maar verhelderd worden.

Staatssecretaris De Graaf: Dat zullen we doen.

Mevrouw Brouwer (CPN): Graag ook een vergelijking met de Werkloosheidswet zoals die nu voor vreemdelingen geldt.

De Voorzitter: Onder de verschillende toezeggingen valt ook, dat er een overzicht komt van de verschillen tussen de teksten van de oude en de nieuwe wet.

Er zijn heel wat categorieën onder de loep genomen en daarom is nu weer het woord aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris De Graaf: De heer Gerritse heeft het overheidspersoneel ten tonele gevoerd. Het is waar dat als het overheidspersoneel meedoet in de financiering van de Werkloosheidswet, dit het draagvlak voor de nieuwe werkloosheidswet verbreedt. In die zin levert dat voor de markt een voordeel op, waardoor de premie gunstiger kan uitpakken. Voor de verzekerden zelf, met name het overheidspersoneel, betekent het in principe geen verandering, omdat het

nu in plaats van de premie voor de Werkloosheidswet, waarvoor men niet verzekerd is, een inhoudingsbedrag betaalt dat gelijk is aan die premie. Voor het overheids personeel verandert er dus niets.

Als ik niet volledig ben geweest, dan zullen de ambtenaren daarop straks nader ingaan. Wellicht kan dan ook iets worden gezegd over die f 800 mln. en de terugsluisproblematiek. Wij kunnen het ook later in de memorie van antwoord meenemen.

De heer **Gerritse** (CDA): De staatssecretaris sprak over de overheids-werknemer. Hoe staat het met de verhouding tussen de overheid als werkgever en dat bedrag van f 800 mln.? Ik heb het idee, dat er bij de overheid een voordeeltje is, en een nadeel in de marktsector. Dat komt mij niet helemaal billijk voor.

Staatssecretaris **De Graaf**: Naar mijn mening is het net andersom.

De heer **Dirks**: Het betrekken van de ambtenaren bij de stelselherziening betekent voor de overheid een dubbel nadeel. Aan de ene kant vervalt de inhoudingspost als inkomsten en aan de andere kant is de overheid, als werkgever, premie verschuldigd voor de nieuwe werkloosheidswet. Op blz. 97 van de memorie van toelichting staat hierover het een en ander. Er is sprake van een verzwaring van f 1,6 mld.

De heer **Gerritse** (CDA): Maar de helft van dat bedrag wordt in de niet-structurele situatie afgewenteld op de werknemers in het bedrijfsleven. Zie ik dat goed?

De heer **Dirks**: Ik meen van niet.

De heer **Gerritse** (CDA): Ik dacht, dat het hier ging om die f 800 mln., genoemd op blz. 107 van de memorie en toelichting.

Staatssecretaris **De Graaf**: Mevrouw de Voorzitter! Ik kom thans te spreken over de specifieke groepen, die mevrouw Ter Veld ten tonele heeft gevoerd. Zij merkte terecht op, dat in het verleden vaker is gezegd dat dit in het kader van de stelselwijziging aan de orde zou worden gesteld. Zij heeft gewezen op de positie van de directeuren. In de wetgeving is op dit punt geen verandering aangebracht. Zij verwees terecht naar een recente uitspraak van de Centrale raad van beroep. In dat concrete geval werd voor de desbetreffende directeur geen verzekeringsplicht aangenomen.

Ik meen mij te herinneren, dat het in die procedure niet zozeer ging om de vraag, of men recht had op uitkering als wel om de vraag, of men premie verschuldigd was. Het doet overigens niet ter zake, het probleem blijft hetzelfde. Als het gaat om de vraag, of je verzekerd bent, spelen dezelfde motieven. Ik kan de consequenties van de uitspraak nog niet helemaal overzien. Ik weet niet, of die moet leiden tot een verandering van de omschrijving van de kring van verzekerden. In de memorie van antwoord zou hierop kunnen worden ingegaan.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Het ging bij die zaak ook sterk om de vraag, of er sprake was van een werknemersstatus.

Kan de staatssecretaris eens nagaan, hoe het in het kader van het Sociaal fonds bouw staat met het gebruik van deze regeling, oneigenlijk gebruik, en dergelijke? In de bouwsector kunnen de kleine BV's en de wisselende BV's wellicht voorbeelden geven van de problemen. Kan die informatie daar worden gehaald en aan ons worden doorgegeven?

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik wil dit graag laten bezien. In de memorie van antwoord zullen wij hierop terugkomen.

De fysiotherapeuten staan de laatste tijd nogal in de belangstelling door de moeilijkheden met hun bedrijfsvereniging. Dit probleem staat los van de omschrijving van de kring van verzekerden die wij nu bespreken. De vraag die bij deze kwestie centraal staat is of de fysiotherapeuten in loondienst zijn of dat zij een maatschap vormen. De discussie hierover staat los van hetgeen wij vandaag bespreken. Het gaat namelijk om de inhoud van het contract dat de fysiotherapeuten sluiten.

Dit contract wijkt kennelijk af van het maatschapscontract zoals dat bij andere groepen van vrije beroepsbeoefenaren gebruikelijk is, waardoor dezen niet onder de kring van verzekerden vallen. Het contract van de fysiotherapeuten heeft meer het karakter van een loondienstcontract. Deze kwestie wordt door de bedrijfsverenigingen beoordeeld.

Ik meen dat de heer Weijers in het verleden de kwestie van de productiecoöperaties nogal eens heeft aangesneden. De advisering hierover is door de SVR afgehandeld. Ik meen ook dat een wetsvoorstel ter zake gereed is, maar ik weet alleen niet of

dit nog bij de ministerraad ligt of dat het al naar de Raad van State is gezonden.

Mevrouw **Hofman**: Over dit wetsvoorstel is nog overleg gaande met de ministeries van Justitie en Financiën. Als de ambtelijke besprekingen zijn afgerond, zal het aan de ministerraad worden aangeboden. Dit zal waarschijnlijk begin 1986 gebeuren.

Staatssecretaris **De Graaf**: Het is logisch dat deze kwestie in de nieuwe wetgeving op dezelfde wijze geregeld wordt.

Ten opzichte van de positie van Nederlanders in het buitenland hebben wij een keuze moeten maken. Zij waren nooit verzekerd krachtens de Werkloosheidswet. Zij hadden wel recht op een WWV-uitkering.

Wij hebben een bewuste keuze gemaakt om in dat geval deze rechten niet te geven. Ik meen dat dit een juiste invulling is. Dit betreft echter niet meer de techniek; het gaat nu om de principiële vraag wie tot de kring van verzekerden moet horen.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Er staat dat over de offshore-werkers nog een nadere studie gaande is. Het is een vreemde zaak om mensen, in afwachting van uitkomsten van een studie, van een recht dat zij thans hebben in de toekomst uit te sluiten, zolang er nog geen zicht is op de uitkomsten van die studie. Zij zijn nu wel voor de WWV verzekerd. Zij behoren, tot de uitkomst van de studie bekend is, in ieder geval onder de Werkloosheidswet te vallen.

Dat geldt mijns inziens ook voor degenen die in het buitenland werkzaam waren, maar naar Nederland zijn teruggekeerd. Je kunt niet iemand plotseling uit de WWV gooien, omdat er òf wordt aangesloten bij WW òf omdat in een ander geval voor een andere wet gekozen wordt. De mensen worden daardoor extreem in hun rechten aangetast. Dit kan duizenden guldens schelen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Over de offshore-problematiek wordt een aparte studie uitgevoerd. Die moet nog worden afgerond.

De **Voorzitter**: Mevrouw Ter Veld vraagt of intussen de mensen die werkzaam zijn bij de offshore niet in een andere positie moeten worden gebracht.

Mevrouw **Hofman**: Voor offshore-werknemers wordt in dit wetsontwerp

geen wijziging voorgesteld ten opzichte van de WW. De gehele offshore-problematiek is op het departement in studie, niet alleen wat de aanspraak op sociale zekerheid betreft, maar ook wat de arbeidsvoorwaarden aangaat. In dat kader zal ook aan deze vragen aandacht worden besteed.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Dat is geen antwoord. Ik weet dat ze niet onder de WW vallen. Ze vallen thans wél onder de WWV. Doordat ze nu van de nieuwe Werkloosheidswet worden uitgesloten, valt hun werkloosheidsregeling weg. Ik vind dat dit in afwachting van studieresultaten niet kan.

Staatssecretaris De Graaf: In deze nieuwe Werkloosheidswet wordt een aantal mensen straks niet meegenomen als uitkeringsgerechtigden, terwijl ze nu, los van de offshore, wel een uitkering hebben. Er is een bewuste keuze gedaan. De vraag of wij specifiek iets extra's of iets anders moet doen in het geval van de offshore-problematiek vanwege het feit dat wij daarop aan het studeren zijn, wil ik graag meenemen. In de memorie van antwoord kan daarop dan nader worden ingegaan. Bij de andere zaak is het echter een heel bewuste keuze geweest. De studie kan er echter aanleiding toe geven dat een en ander specifiek wordt bekeken.

Mevrouw Brouwer sprak nog over de alfahulpen. Zij verwees met name naar de WWV. Deze hulpen zijn een contract aangegaan met een gezin voor het verrichten van huishoudelijke arbeid. Zij hebben in die zin geen andere positie dan iemand die op een andere wijze huishoudelijke hulp verricht. De geldende regels zijn van toepassing op deze alfahulpen. Wij stellen de mogelijkheid van een vrijwillige verzekering voor deze mensen open.

Mevrouw Brouwer (CPN): Ik vroeg of de WWV voor die categorieën op dit moment wel geldt.

Staatssecretaris De Graaf: Alleen dan als zij voldoen aan de voorwaarden voor het verzekerd zijn voor het meer dan twee dagen per week werken.

Mevrouw Brouwer (CPN): Dat valt nu weg.

Mevrouw Hofman: Het klopt dat dit nu wegvalt.

Staatssecretaris De Graaf: Ik kom op de 22-daagse-contracten, het punt van de landarbeiders. Die zaak ligt al enige tijd voor advies bij de Sociale Verzekeringsraad. De Sociale Verzekeringsraad heeft tot nu toe nog geen advies uitgebracht. Zodra dit is uitgebracht, zal deze zaak ook in het kader van de nieuwe Werkloosheidswet een rol spelen. Ik weet niet precies hoe het met de artiesten zit. De vraag van mevrouw Ter Veld is echter duidelijk geformuleerd.

Wij zullen dit ook op het juiste moment meenemen. Voor de grensarbeiders is er niets bijzonders aan de hand, anders dan vandaag de dag. Er zijn nog wel problemen. **Mevrouw Ter Veld** is ook op de hoogte van die discussie, vooral als het gaat om het bekende KB 557. Dit is echter iets anders dan de Werkloosheidswet als zodanig. Wij zullen daar ongetwijfeld nog verder op terugkomen.

Ik kom op artikel 7 en de afwijking, zelfs van de wet, die daarbij mogelijk is. Dit tweede lid van artikel 7 moet wel in relatie worden gebracht met artikel 128, eerste lid, van de nieuwe Werkloosheidswet. Daarin is een verzwaarde procedure voorgesteld, juist ten aanzien van dit onderdeel. Die verzwaarde procedure komt erop neer, dat het besluit waarin dit geregeld wordt, de algemene maatregel van bestuur, niet wordt genomen dan nadat twee maanden na de in artikel 127, lid 2, onder a, bedoelde bekendmaking is verstreken.

Wij achten zo'n invulling van de Werkloosheidswet verantwoord. Dit betekent dat de Kamer daarbij ook ten volle kan worden betrokken, hoewel niet in de zin van amendement. Een parlementaire behandeling van dit soort algemene maatregelen van bestuur kan echter wel resulteren in een zodanige wijze van behandeling, dat de Kamer daarover nog alles te zeggen heeft.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Het lijkt mij niet volstrekt logisch dat men in een maatregel, die van lager niveau is, kan afwijken van een wet. Het lijkt mij dat je alleen van een wet kan afwijken bij wet. Een zware procedure dus. Er zijn echter nog zwaardere procedures, bij voorbeeld dat een AMvB als wet kan worden behandeld. Het lijkt mij technisch niet juist om in een lagere maatregel af te wijken van een wet. Misschien kan daarover ook nog overleg worden gepleegd met de minister van Justitie.

Staatssecretaris De Graaf: Ook de huidige wetgeving kent dit soort mogelijkheden al. **Mevrouw Ter Veld** schudt ontkennend, maar misschien kan één van mijn ambtenaren dit bevestigen. In welke wetten is dit het geval?

Mevrouw Hofman: In alle sociale zekerheidswetten komt wel een bepaling voor, waarin nadere en zo nodig afwijkende regels kunnen worden gesteld. In het verleden was dit zelfs een veel gebruikelijker formulering wanneer er nadere regelgeving nodig was. De huidige WW kent in artikel 49a zelfs een volledige blanco cheque om op alles wat nog niet is geregeld, zo ongeveer nadere en afwijkende regels te stellen. In dit geval hebben wij dat niet gedaan.

Staatssecretaris De Graaf: De extra veiligheidsklep is reeds ingebouwd in dat artikel 128.

De Voorzitter: Misschien kunt u in de memorie van toelichting aangeven of dit alleen op het gebied van de sociale zekerheid een gewoonte is, of dat het ook bij andere wetten een gewoonte is. Ik vind het eigenaardig dat je haaks op de wet iets doet in een algemene maatregel van bestuur, die stoelt op de wet. Naar mijn mening zou de wet gewijzigd moeten worden, als men principieel iets anders doet dan de wet voorschrijft. Het kan natuurlijk voorkomen, dat men in een algemene maatregel van bestuur zaken regelt die niet helemaal rechtstreeks voortvloeien uit de wet, maar die er door een nadere nuancering niet haaks op behoeven te staan.

Staatssecretaris De Graaf: Ik ben bereid in de memorie van antwoord op deze problematiek in te gaan.

De Voorzitter: Kan dit ook gebeuren ten aanzien van de andere wetten?

Staatssecretaris De Graaf: Ja.

De heer Willems (PSP): De staatssecretaris zei daarnet dat de Kamer hier nog invloed op heeft. Ik zie dat niet in de wet vastgelegd. Die invloed van de Kamer zal dan heel uitdrukkelijk moeten worden geformaliseerd, in een 30-dagen-termijn of anderszins. Bovendien vind ik het opvallend, juist waar het gaat om die personenkring, dat wordt verwezen naar een aantal algemene maatregelen van bestuur, terwijl niet wordt uitgelegd waarom deze zaak bij algemene maatregel van bestuur moet worden geregeld en waarom niet in de wet als zodanig.

Ik zie daar geen enkele rechtvaardiging voor. Ik doel nu op een nadere regeling van thuisarbeid en dergelijke. De staatssecretaris moet hierover toch meer duidelijkheid verschaffen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik zeg de Kamer graag toe dat wij deze zaak ten principale zullen behandelen in de memorie van antwoord, en dat wij daarbij zo mogelijk ook een blik zullen werpen buiten de sociale verzekeringswetgeving.

Het punt dat de heer Willems nu noemt, is niets nieuws. Deze zaak is ook thans geregeld in de bestaande wetgeving met betrekking tot thuiswerkers. Uiteraard kunnen wij hierover verder nog met elkaar van gedachten wisselen in de stukken. Deze opmerking van de heer Willems is, zij het in iets andere zin, al eerder gemaakt door mevrouw Brouwer. Zij vroeg ook of wij verder hebben nagedacht over de thuiswerkers.

Wij hebben hier een regeling getroffen voor thuiswerkers, ongeveer conform de invulling die ook thans geldt in het kader van de sociale-zekerheidswetgeving. Dit is dus niets nieuws. Ik ken uiteraard de problematiek van de contracten die hierbij een rol speelt. In dit kader hebben wij daarover niet nagedacht, al ligt deze problematiek wel ter tafel. Deze zaak gaat veel verder dan alleen dit onderdeel van de sociale verzekering.

De heer **Willems** (PSP): In artikel 5 staat: 'Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld, op grond waarvan eveneens als dienstbetrekking wordt beschouwd de arbeidsverhouding van de persoon die:

a. als thuiswerker arbeid verricht'.

Dit is dus niet met zoveel woorden in de wet geregeld. In vind het vreemd dat er staat 'kunnen regels worden gesteld'. Er zou ook kunnen staan 'moeten regels worden gesteld' of 'zullen regels worden gesteld'. Waarom staat dit niet in de wet? De staatssecretaris spitst dit punt nu toe op de thuiswerkers, maar het gaat ook om artiesten en andere beroepsgroepen.

Mevrouw **Hofman**: Wat de thuiswerkers betreft, verwijs ik allereerst naar de pagina's 37 en 38 van het algemene deel van de memorie van toelichting. De Kamer heeft al eerder een rapportage ontvangen die specifiek was gewijd aan de problematiek van de thuiswerkers. Die rapportage is ook in de Kamer besproken. Daarbij is geconcludeerd dat er op dit moment geen aanleiding

is, verandering te brengen in de positie van thuiswerkers in het kader van de sociale verzekering. Inmiddels is er een steunpunt opgericht. Het is de bedoeling, op basis van de uitkomsten die dat mogelijk zal opleveren nog eens te bezien of er reden zou zijn, wel iets te doen.

De **Voorzitter**: En dat zou dan de conclusie kunnen wettigen dat het woord 'kunnen' nodig is in de formulering 'er kunnen regels worden gesteld'? Dat kan een verklaring zijn. Daartoe kan men zich meer of minder verplicht voelen.

Mevrouw **Hofman**: Er staan nu ook al regels in voor thuiswerkers. Zij moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen om onder de kring van verzekerden te vallen. Die voorwaarden zou men eventueel kunnen aanpassen.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Welke regels bedoelt u?

Mevrouw **Hofman**: Thuiswerken met het tweevijfde-criterium voor het recht op een uitkering.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Maar dat staat toch niet in de nieuwe wet?

Mevrouw **Hofman**: Dat kan in de algemene maatregel van bestuur worden geregeld, zoals het ook nu in een algemene maatregel van bestuur is vastgelegd.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Ik begrijp dat die algemene maatregel van bestuur dus niet automatisch wordt overgenomen in de nieuwe Werkloosheidswet.

Mevrouw **Hofman**: Dat is wel de bedoeling. Het is niet de bedoeling, op dit soort punten verandering te brengen in de huidige personenkring.

De heer **Dirks**: Mevrouw de Voorzitter! De heer Gerritse refereerde aan het bedrag van 0,8 miljard. Als ik hem goed begrepen heb, vroeg hij wat daarmee ging gebeuren als de ambtenaren zouden meedraaien in de nieuwe werkloosheidswet in 1987. Een globale berekening, die ik snel heb uitgevoerd, zou leren dat die lasten terug zouden lopen van ongeveer 0,8 naar 0,5. Je zou dan de WW-lasten opnieuw verdelen over de overheid en het bedrijfsleven, terwijl ze nu in de stukken alleen over het bedrijfsleven zijn verdeeld.

Dit betekent een verschuiving van die lasten van werkgevers en werknemers van het bedrijfsleven naar werkgevers en werknemers van de overheid. Aan de andere kant

zouden ambtelijke werkloosheidslasten binnen de sfeer van de nieuwe werkloosheidswet worden getrokken. Die zouden ook gefinancierd moeten worden. Dat betekent voor de werknemers in het bedrijfsleven weer een lichte verzwarening. Per saldo betekent dit, dat het bedrag van 827 miljoen van tabel 5.13 terug zal lopen tot ongeveer een half miljard.

De heer **Gerritse** (CDA): Ter verduidelijking wil ik de heer Dirks een vraag stellen. Op wie drukken die 527 miljoen nu? Die 800 miljoen drukken in de nog niet structurele fase op de werknemers in het bedrijfsleven.

De heer **Dirks**: Dat zou 500 miljoen worden.

De heer **Gerritse** (CDA): Maar drukken die dan op de gezamenlijke werknemers bij overheid en bedrijfsleven?

De heer **Dirks**: Nee, alleen op de werknemers in het bedrijfsleven. Voor de ambtenaren zou de situatie bepaald anders worden. Voor een deel, ongeveer een half miljard, zouden zij ook gaan bijdragen aan de premies voor de nieuwe werkloosheidswet. Daar staat tegenover dat er bij de inhoudingsposten natuurlijk het een en ander gaat gebeuren. Maar dat kan ik nu niet zo snel uitrekenen. Die 500 miljoen heeft alleen betrekking op wat er aan lastenverzwarening voor werknemers in het particuliere bedrijfsleven overblijft. Dat moet u strikt zien in relatie tot de 827 miljoen in de stukken.

De heer **Gerritse** (CDA): Mevrouw de Voorzitter! Ik ben de heer Dirks dankbaar voor zijn toelichting. Ik zal er nog eens diep over nadenken. Misschien heb ik dan toch nog een aanvullend vraagje voor het voorlopig verslag.

De **Voorzitter**: Ik denk dat het goed is, hier vast te stellen dat het staartje van de informatie meegenomen zou kunnen worden in de memorie van antwoord, aangezien de heer Dirks zoëven al zei, dat hij bepaalde cijfers niet direct kon geven. In ieder geval zou er nog een aanvullende reactie moeten komen.

De heer **Willems** (PSP): Mevrouw de Voorzitter! Er zijn een paar groepen waarover ik nog vragen heb. In de eerste plaats betreft dit mensen die in de Ziektewet zitten. Hun dienstbetrekking loopt door. Het volgende is mij niet helemaal duidelijk geworden uit de formulering

die ik hier en daar aantrof: als men in de WW terecht komt terwijl men ziek is, hetgeen toch mogelijk blijkt te zijn – ik dacht dat het uitgesloten was om iemand die ziek is te ontslaan, maar het schijnt toch voor te komen – telt dan de ziekteperiode gewoon mee voor de referteperiode?

Over de personenkring wil ik nog het volgende vragen. Is er onderscheid tussen buitenlanders die in Nederland werken en die op grond van EG-verdragen of andere sociale-zekerheidsverdragen vallen onder afspraken en mensen die daarbuiten vallen? Ik herinner mij in de zaak van de ex-Nedlloyd-scheepslieden dat er een aantal buitenlanders waren bij voorbeeld uit Kaap Verdië – die geen WWV kregen in tegenstelling tot een aantal mensen uit Spanje en Portugal die dat wel kregen. Ik zie hier geen verwijzing naar in de tekst die wij voor ons hebben. Ik vraag mij dan ook af of dit onderscheid voortaan verdwenen is.

Een volgende vraag betreft artikel 3, vierde lid, waarin alweer een algemene maatregel van bestuur wordt aangekondigd, maar nu voor iets wat ik niet goed kan plaatsen: personen die slechts tijdelijk in Nederland verblijven of tijdelijk in Nederland werkzaam zijn. Ook op dat punt moet niet te veel onduidelijkheid bestaan wat er onder tijdelijk wordt verstaan. Dit wordt niet verder ingevuld. Dat zal wel in die algemene maatregel van bestuur komen te staan, maar als tijdelijk bij voorbeeld ook twee jaar kan zijn dan wordt het wel erg rekbaar. In de wet staat het niet aangegeven.

De groep dienstplichtigen en dienstweigeraars vallen wel onder de personenkring als ik artikel 4, onderdeel g van het eerste lid goed lees. Toch is het de vraag of hun dienstplicht of vervangende dienstplicht telt als referteperiode, dan wel wat er gebeurt met de periode waarin ze hebben gewerkt voordat ze in militaire dienst of vervangende dienst terecht kwamen. Ook dat is nu een reden om de arbeidstijd mee te tellen voor de referteperiode. De vraag is of dat zo blijft, want uit dit artikel kan ik dat niet opmaken.

Onderdeel e van het eerste lid van artikel 4 zegt, dat ook eronder vallen mensen die krachtens de Wet Sociale Werkvoorziening 'tewerkgesteld' zijn, naar mijn mening dank zij het feit dat de WW ook voor deze groep mensen is gaan gelden. Ik vind alleen het woord 'tewerkgesteld' niet

juist, gelet ook op de laatste wetswijziging in de sociale werkvoorziening. Men kan beter spreken van 'werkzaam', omdat van tewerkstellen in feite geen sprake meer zou mogen zijn.

Staatssecretaris **De Graaf**: De vraag hoe de zaak precies zit in het geval van ziekte, bracht mij de vraag van mevrouw Ter Veld over de overlijdensuitkering in herinnering. Ik heb daarop nog niet gereageerd. Deze uitkering is niet geregeld in de Werkloosheidswet maar in de Ziektewet. De nabestaanden van een werkloze die tijdens de periode van de duur van de uitkering komt te overlijden – de WW – kunnen, gezien de huidige wetgeving, een beroep doen op de overlijdensuitkering in het kader van de Ziektewet. De materiële inhoud is geregeld en daarom behoeft dit niet in de Werkloosheidswet te worden geregeld.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Het is dus weggefallen omdat het overbodig is?

Mevrouw **Hofman**: Het komt in de huidige WW ook niet voor; het kwam alleen in de WWV voor. Een WWV-er is echter niet verzekerd voor de Ziektewet.

Staatssecretaris **De Graaf**: De vraag is gesteld wat er gebeurt als een werkloze ziek wordt. Hij krijgt ziektegeld...

De heer **Willems** (PSP): De vraag was wat er gebeurt als een zieke werkloos wordt. Precies het tegenovergestelde!

Staatssecretaris **De Graaf**: Daarmee komt de referte-eis ter sprake. Welnu, net als vandaag de dag wordt de periode van meting van de referte-eis verlengd met de periode van het ontvangen van ziektegeld. In die zin is deze zaak sluitend.

Voor buitenlanders uit de EG gelden de Europese verordeningen en voor de overige buitenlanders zijn de bilaterale verdragen van toepassing.

Wat betreft artikel 3, lid 4 werd gevraagd wat 'tijdelijk' precies inhield in de algemene maatregel van bestuur. Tijdelijk is tijdelijk; dat zal nader worden ingevuld.

Mevrouw **Hofman**: Wij kennen deze algemene maatregel van bestuur nu ook. Daarin is de tijdelijkheid op een half jaar gesteld.

Staatssecretaris **De Graaf**: Het is dus een echte tijdelijkheid!

De heer **Willems** (PSP): Kunnen wij dergelijke algemene maatregelen van bestuur niet krijgen? Het lijkt mij wel interessant; dan weten wij wat er precies wordt ingevuld.

De **Voorzitter**: Als het zo miniem is, kan het dan niet in de wet worden opgenomen?

Mevrouw **Hofman**: De algemene maatregel van bestuur is omvattender dan alleen dit punt. Ik noemde dit punt alleen omdat naar de tijdelijkheid werd gevraagd. Het is een zeer uitgebreide maatregel van bestuur.

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik wil wel eens bekijken of een element daarvan in de wet kan worden opgenomen. Wij kunnen dat ook bespreken in de memorie van antwoord.

De **Voorzitter**: Kunt u dan ook een overzicht verstrekken van de huidige algemene maatregelen van bestuur die automatisch overgaan naar deze wet?

Staatssecretaris **De Graaf**: Dat redden wij niet in het Kerstreces. Sommige ontwerpen zullen opnieuw moeten worden geredigeerd en sommige worden overgenomen.

Dat overnemen betekent wel dat een ander gebaseerd is op deze wet. Dat is een moeilijk te verhapstukken zaak. Ik zie niet in dat dit in de memorie van antwoord opgenomen kan worden. Wij kunnen misschien in de memorie van antwoord ingaan op de vraag wat wel zou kunnen.

De **Voorzitter**: Misschien kunt u in de memorie van antwoord aangeven welke algemene maatregelen van bestuur in ieder geval overgenomen worden, alsmede de serie die u nader moet vaststellen. Wij hebben dan een globaal overzicht. U zou ook kunnen aangeven in welke algemene maatregelen van bestuur inhoudelijke wijzigingen moeten worden aangebracht of welke technisch gezien, moeten worden toegespitst op de wet. Er kan dus een onderscheid in drie categorieën worden gemaakt.

Staatssecretaris **De Graaf**: Die toezegging wil ik graag doen.

De dienstplichtigen en de dienstweigeraars behoren nu, anders dan tot nu het geval is geweest, tot de kring van verzekerden. In de tijd dat zij de dienstplicht of de vervangende dienstplicht vervullen, geldt een normale verzekeringsduur. Deze telt voor de referteperiode en voor de verlengde uitkeringen gewoon mee.

Dat is dus geen verlenging, zoals wij dat bij ziekten kennen. Ik heb voorts het gevoel dat er inderdaad reden is om als het gaat om de WSW niet te spreken over tewerkgestelden.

Ik kan dit echter niet juridisch overzien. Mijns inziens heeft de heer Willems gelijk. Ik weet niet of je hier het woord 'dienstverband' kunt gebruiken. Dat is een zaak die onder het burgerlijk recht valt. Ik wil graag bekijken of een aanpassing kan plaatsvinden. Ik heb het gevoel dat dat mogelijk is, maar, nogmaals, de juridische kant kan ik niet helemaal overzien.

De Voorzitter: Dan kunt u daarop in de memorie van antwoord een reactie geven.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Mijn volgende vraag heeft betrekking op paragraaf 4 van artikel 14 van de Coördinatiewet sociale verzekering en op artikel 11 waarin de werkgever wordt aangeduid. Ik begrijp uit deze artikelen en uit de rest van de wet, dat in de Coördinatiewet sociale verzekering een wijziging zal plaatsvinden als het gaat om het loonbegrip en het premieplichtig loon.

Staatssecretaris De Graaf: Het antwoord hierop luidt ja.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Dan hoor ik graag wat dit betekent voor de Ziekenfondswet en het aanwijzingsbesluit ziekenfondsverzekerden.

Staatssecretaris De Graaf: Deze vraag moet aan collega Van der Reijden gesteld worden.

De Voorzitter: Dat komt dus in de memorie van antwoord als een antwoord van de regering.

Staatssecretaris De Graaf: Meestal is dat het geval met een memorie van antwoord.

De Voorzitter: Het antwoord van staatssecretaris Van der Reijden kan daarin ook worden opgenomen.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Als het een zaak is voor staatssecretaris Van der Reijden dan wil ik nog het volgende opmerken. Ik neem aan dat de WTZ nog steeds in behandeling is. Wellicht is staatssecretaris Van der Reijden goed op de hoogte van de mogelijke gevolgen van de wijziging in de Coördinatiewet.

Staatssecretaris De Graaf: Dat zoekt hij dan maar uit.

De Voorzitter: Wij gaan over naar paragraaf 3.4.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Mevrouw de Voorzitter! Het gaat hier met name om vragen over het werkloosheidsbegrip, de referte-eis en de uitsluitingsgronden. Wat artikel 16 betreft, hoor ik graag wanneer een werknemer werkloos is. Ik vind het allereerst opvallend dat de redactie van artikel 16, 1a, tot enige onduidelijkheid aanleiding kan geven.

Waarschijnlijk wordt er bedoeld dat je werkloos bent als je vijf uur werkloos bent of wanneer je bij een arbeidstijd van minder dan tien uur, de helft van het aantal arbeidsuren per week hebt verloren.

Het lijkt erop of men hier een en-en-situatie voor ogen heeft. Dat is echter een redactionele zaak. Heeft nu het wegvallen van de criteria voor een normale arbeidsduur, hetgeen wellicht een voordeel heeft voor het werkloos worden, later ook consequenties bij het aanvaarden van passende arbeid?

In artikel 16, lid 1b, wordt als een van de te objectiveren omstandigheden voor het begrip 'werkloos zijn' aangevoerd: het beschikbaar zijn om arbeid te aanvaarden. Op blz. 33 van de memorie van toelichting wordt over het begrip 'onvrijwillige werkloosheid' gezegd, dat onvrijwilligheid een gedraging is en geen geobjectiveerde omstandigheid. Het zou systematisch gezien onjuist zijn een dergelijke grond als voorwaarde voor het ontstaan van het recht op uitkering op te voeren.

Ik heb echter de indruk dat het beschikbaar zijn om arbeid te aanvaarden niet zozeer een geobjectiveerde omstandigheid is als wel een duidelijke samenhang vertoont met een gedraging. Het beschikbaar zijn om arbeid te aanvaarden zou veel eerder onder artikel 24 van de wet moeten vallen.

Ik kom op het samenvallen van werkloosheid en ziekte. Als iemand ziek is in een periode van werkloosheid krijgt hij of zij geen ziekingeld zoals wij dat in de WW kenden. De memorie van toelichting spreekt van het aangesloten zijn bij de WWV. Dat kan niet, want daarin was men niet verzekerd voor de Ziektewet. In de nieuwe wet is men, als men ziek is en niet beschikbaar is om arbeid te aanvaarden, feitelijk dus uitgesloten. Dat lijkt mij niet logisch. Bovendien is het in het nadeel van de betrokkenen.

Stel dat je een halfjaar ziek bent. In die tijd ben je niet alleen niet beschikbaar om arbeid te aanvaarden, maar ook nauwelijks in staat om te sollicite-

ren. Als je recht op werkloosheidsuitkering niet wordt verlengd, verkeer je in een bijzonder nadelige omstandigheid. Het is qua wetsystematiek niet logisch en het is nadelig voor de betrokkenen. Graag zou ik hierover een nadere toelichting krijgen. Nogmaals, de omschrijving van artikel 16, lid 1a en lid 1b, lijkt mij erg subjectief.

Het begrip 'productieve arbeid' is heel nadrukkelijk verdwenen. Wij kennen het begrip wel in de oude Werkloosheidswet. De federatie van bedrijfsverenigingen wijst erop dat er problemen kunnen ontstaan als iemand feitelijk productieve arbeid, verricht, bij voorbeeld het bouwen van een eigen huis, in een periode van werkloosheid. Wat kunnen de consequenties zijn?

Het wegvallen van het begrip betekent dat onbetaalde arbeid in feite toegestaan is. Die arbeid moet dan wel gemeld worden. Hiervoor wordt verwezen naar het nog niet uitgewerkte hoofdstuk over voorzieningen. Ik meen echter dat de Wet onbeloonde arbeid uitkeringsgerechtigden in het leven is geroepen, omdat de huidige Werkloosheidswet productieve arbeid in feite onmogelijk maakt.

De oorspronkelijke invalshoek van de WOU zou liggen in het mogelijk maken van iets wat niet kon. Betekent het wegvallen van het begrip 'productieve arbeid' dat de WOU geheel van karakter zal veranderen? Zal het karakter nu worden het inperken van iets wat anders ongebreideld zou worden toegestaan? Daarbij spelen nadelen als verdringing van de reguliere arbeidsplaatsen natuurlijk een rol.

De Voorzitter: De staatssecretaris vindt dit een zo veelomvattend onderwerp, dat hij het apart wil behandelen. Hebben andere sprekers over deze zaak nog aanvullende vragen te stellen?

Mevrouw Brouwer (CPN): Voorzitter! Ik stel nog een vraag over de werkloosheidsdrempel van 50% conform artikel 16, lid 1a. De motivering hiervoor wordt niet vermeld, terwijl ik daar wel benieuwd naar ben.

Wordt hierbij met 'beschikbaarheid' bedoeld, dat een werkloze zich ook beschikbaar moet stellen voor de arbeidsmarkt? Hoe wordt die beschikbaarheid gemeten? Het kan via inschrijving op het gewestelijk arbeidsbureau, maar ook op een

andere manier. Dat is niet geheel duidelijk.

Staatssecretaris **De Graaf**: Mevrouw de Voorzitter! Eén van de wezenlijke punten van de nieuwe werkloosheids-wet is: als men werkloos is en als men vervolgens ziek wordt, dan wordt tijdens de periode van de ziekte de duur van de uitkering als het ware opgesoupeerd. Er is dus geen opschortende werking. Dat is dus anders geregeld dan in de huidige Werkloosheidswet, maar het is overeenkomstig de huidige WWV.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): De WWV is ook geen ziekwet.

Staatssecretaris **De Graaf**: De WWV is inderdaad geen verzekering. Wij hebben echter onze keuze gemaakt. Die bewuste keuze is met name gemaakt om daarmee oneigenlijk gebruik en misbruik te voorkomen. Als je dit namelijk niet zo regelt, dan kan men in een aantal situaties misschien de uitkeringsduur verlengen op een niet juiste manier.

Het is dus naar mijn mening goed, dat wij in de nieuwe wet in beginsel hebben gekozen voor de systematiek van de huidige WWV. Ik heb al gezegd, dat wij bij de integratie van de WWV en WW in een aantal opzichten moesten kiezen. Op dit punt hebben wij dus gekozen voor de systematiek van de WWV.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): In de WWV was het zo geregeld, omdat iemand met een WWV-uitkering niet is verzekerd ingevolge de Ziektewet. Er moest dus een voorziening daarvoor worden getroffen: de WWV liep dan door. In de nieuwe werkloosheidsregeling is het anders bepaald. Die vergelijking kan dus niet opgaan.

Kan de staatssecretaris aangeven, waarom hij meent dat er misbruik kan worden gemaakt als het niet volgens zijn keuze wordt geregeld? Iemand die ziek is en een ziekwet-uitkering krijgt, wordt natuurlijk medisch onderzocht. Kan de staatssecretaris dus een voorbeeld geven van dat misbruik?

De heer **Weijers** (CDA): Ik wil daaraan een vraag toevoegen, al zal het antwoord daarop op dit moment niet kunnen worden gegeven. Hoe is het echter geregeld bij ambtenaren en onderwijzers?

Staatssecretaris **De Graaf**: Mijn ambtenaren en ik kunnen dat niet meteen beantwoorden. Misschien kunnen wij deze vraag in de memorie van antwoord behandelen.

De heer **Weijers** (CDA): Misschien mag ik er nog een vraag aan toevoegen. Het oneigenlijk gebruik en het misbruik zijn op zichzelf wel een argument. Er staat echter één ding tegenover. Iemand die werkloos is, wordt geacht zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt. Iemand die ziek is, is niet in staat, zich voor die arbeidsmarkt ter beschikking te stellen. Wat is dan de redelijkheidsgrond om in die gevallen te zeggen: ik tel het recht toch mee, want als men een bepaalde tijd ziek is geweest, dan is men niet tegelijkertijd werkloos geweest? Ik zit hiermee in mijn maag. Ik vind dat niet sterk.

Staatssecretaris **De Graaf**: Het gaat nu om de techniek, maar uiteindelijk gaat het om de politieke keuze. In de formule die wij hebben gekozen voor deze wetgeving, is er in die tijd wel sprake van het voortduren van de werkloosheid en van het in beginsel recht hebben op die uitkering.

Er vindt echter een verrekening of anti-cumulatie plaats, die dus niet leidt tot het verstrekken van een uitkering. Dat is een keuze die is gemaakt. Je kunt erover twisten, of je dit op deze manier wilt handhaven. Dat is de invulling die wij aan de juridische vormgeving hebben gegeven.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mevrouw de Voorzitter! Ik wil een vraag stellen.

De **Voorzitter**: Wilt u het zo doen, dat u de technische aspecten 'meepakt'; de inhoudelijk-politieke aspecten komen later in de schriftelijke verslaglegging aan de orde.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Iemand die ziek is, is niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt, zodat hij per definitie, gezien het verzekerd risico – ik verwijs naar de definitie in artikel 16 – niet onder de wet kan vallen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Dit is een technische vraag, die direct zal worden beantwoord. Ik denk dat ik mijn betoog kan afronden, omdat de andere vragen betrekking hebben op de vragen wat werkloos zijn volgens artikel 16 en beschikbaar zijn voor arbeid is.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Ik had nog een vraag gesteld over de WWV.

De **Voorzitter**: Laten wij eerst eens bekijken, hoever wij komen. Wij beginnen met een reactie op het punt van ziek zijn.

Staatssecretaris **De Graaf**: De heer Voogd zal die vragen beantwoorden.

De heer **Voogd**: Mevrouw de Voorzitter! Ik zal eerst in het algemeen spreken over artikel 16. Dan krijgen wij de zaken misschien op een rijtje! Het is altijd een beetje willekeurig, welke elementen je in zo'n kernbegrip stopt. Vervolgens is het moeilijk te bepalen, met welke woorden dat moet gebeuren. Over onderdeel a van het eerste lid is al gezegd dat het onhandig is geformuleerd. Wij hebben die vijf uren vooropstaan, omdat dit het belangrijkste element is. Het geeft de ondergrens aan: de dienstbetrekkingen van bijkomstige aard die niet meetellen voor de vraag of men werkloos is geworden of niet.

Waar het om gaat is niet meer, of de werkloosheid vrijwillig of onvrijwillig is. Dat element is als eerste uitgevallen. Elementen die zijn opgenomen in de definitie zijn de loonderving, het niet hebben van arbeid en het wel – dan kom je op de beschikbaarheid – in staat zijn tot en beschikbaar zijn voor het verrichten van arbeid.

Dat zijn de elementen die in dat beschikbaar zijn zitten. Wat niet in de definitie is opgenomen, maar wat verderop aan de orde komt – het is gebruikelijk om dat aspect ook mee te nemen – is het daadwerkelijk werk zoeken. In dit artikel is dat weggelaten, omdat het te subjectief van karakter is, zeker in de context van vandaag.

Wat ook is weggefallen, zijn de elementen die relateren aan het gebruikelijke arbeidspatroon. Dat is bewust gebeurd, omdat dit in de visie van vandaag niet goed is aan te geven. Ook beleidsmatig is dat zo beslist, om deeltijdwerk te bevorderen. Dat kan dus een negatieve – als je dat tenminste negatief vindt; wij moeten trouwens de jurisprudentie op dit punt afwachten – uitwerking hebben op de beoordeling van de vraag, welke arbeid aanvaard moet worden. Dat is de keerzijde.

Een criterium als 'voor hem normaal te achten arbeid' of 'de gebruikelijke arbeidsduur' is op het ogenblik een vrij zinloos refentiepunt. Dat is ook de reden waarom wij vastgehouden hebben aan het begrip 'beschikbaar zijn' en waarom wij dat niet nader hebben willen invullen, hoewel de jurisprudentie op dit punt van de Centrale Raad wel houvast geeft. Je zou al snel elementen kwijttraken, als je van die goed bekende algemene uitdrukking zou gaan afwijken en inhoudelijke criteria in de wet zou willen gaan zetten. In de SVR heeft Noordam daar nog een beschouwing aan gewijd. Ik denk dat hij via het advies ook hier bekend is.

De situatie op de arbeidsmarkt is nu zo in beweging dat het waarschijnlijk knellend zou zijn als de wetgever daar nu concrete invulling aan zou geven.

Mevrouw Hofman kan beter ingaan op de relatie met het ziek zijn.

Staatssecretaris **De Graaf**: Misschien wil mevrouw Hofman dan ook ingaan op de situatie die kan ontstaan als men gedurende de wachtperiode voor de WAO is verzekerd voor de Ziektewet.

Mevrouw **Hofman**: Mevrouw de Voorzitter! Over de relatie met de Ziektewet wil ik het volgende zeggen. In beginsel valt die situatie, als het om een langere ziekteperiode gaat, niet onder de voorwaarde dat men beschikbaar moet zijn. In geval van ziekte moet per individueel geval beoordeeld worden in hoeverre iemand bereid en in staat is om arbeid te verkrijgen en de mate waarin hij zich daarop richt. Dat laatste is nu niet van belang, want dat speelt pas bij de sanctiegronden een rol. In geval van ziekte moet het dus naar de omstandigheden worden beoordeeld.

Het andere punt waarover ik zal spreken betreft de vraag waarom er toch nog voor een verzekering is gekozen. Ik denk dat de heer De Graaf daarop doelde. In de WWV is dat namelijk niet het geval. Daarom verschilt de situatie van de WWV van die van de WW, wat de samenloop van Ziektewet met werkloosheidsuitkering betreft. Wij hebben juist door de verzekering van werklozen te behouden een leemte in de WWV opgevuld. Het kan namelijk zo zijn dat iemand in de laatste maanden van de periode dat hij WWV ontvangt, ziek wordt en langdurig ziek blijft.

Daardoor is hij aangewezen op de WAO. Dat zou ertoe kunnen leiden dat hij na zijn WWV-periode een tijdje zou zijn aangewezen op een RWW-uitkering en vervolgens beroep zou kunnen doen op een WAO- of een AAW-uitkering. Het ongewenste effect van het terugvallen op een RWW-uitkering, beogen wij met de verzekeringsplicht voor de Ziektewet te voorkomen, door de Ziektewet-uitkering aan te laten stuiten op de uitkering op grond van de nieuwe werkloosheidswet. Dat is de reden waarom de verzekering voor werklozen in stand is gehouden.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Betekent dit dat als iemand bij voorbeeld op de laatste dag van zijn werkloosheidspe-

riode ziek wordt, daarna de gehele Ziektewet-periode volgt?

Mevrouw **Hofman**: Dat klopt.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Op bladzijde 68 van de memorie van toelichting wordt ten aanzien van de vrijwillige verzekering en de motivering waarom dat voor de WW en de Ziektewet tegelijkertijd zou moeten bestaan, gesteld: 'De werkloze werknemer, die ziek wordt, heeft zich immers aan een ander risico bloot gesteld en derhalve is uitkering op grond van een andere verzekering op zijn plaats.' Hoe verhoudt dit zich tot het verhaal dat ik zojuist heb gehoord.

Ik heb begrepen dat het na die laatste dag doorloopt, maar dat er tussentijds geen opschortende werking bestaat. In de memorie van toelichting staat dat het uitdrukkelijk gaat om twee verschillende verzekeringen en twee verschillende risico's.

De heer **Weijers** (CDA): Mag ik daar nog een vraag aan toevoegen? Het antwoord op de opmerking van mevrouw Brouwer is buitengewoon interessant. Mevrouw Hofman heeft gezegd dat de ziektewetperiode wordt verrekend met de werkloosheidsperiode, in rechtsduur; dit ook in het kader van misbruik en oneigenlijk gebruik. Als je iets fraudegevoelig wil maken, moet je dat doen op de wijze die ik uit de antwoorden op vragen van mevrouw Brouwer heb moeten afleiden. Ik wil daar graag enige reactie op horen.

De heer **Voogd**: Mevrouw de Voorzitter! Er zijn altijd verschillende overwegingen. Wij hebben de staatssecretaris – ik weet niet of hij zich dat nog herinnert – dat ook voorgelegd. Wij achten het belangrijk dat iemand die ziek wordt de volle – ik zou bijna zeggen: gegarandeerde – ziekteperiode een uitkering te kunnen geven. Dat is een overweging van een hogere orde gevonden dan mogelijke terugdringing van misbruik van die mogelijkheid.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Dat vind ik ook terecht. Alleen tijdens de werkloosheidsperiode wordt die gedachte niet doorgetrokken. Dat vind ik het gekke.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Ingevolge de Ziektewet krijgt men 70% van het laatst genoten salaris. De nieuwe werkloosheidswet kent een andere systematiek. Wat gaat er nu bij wat af?

Staatssecretaris **De Graaf**: Het goede bedrag.

Mevrouw **Hofman**: De uitkering Ziektewet wordt in mindering gebracht op de uitkering ingevolge de Werkloosheidswet, wat ertoe leidt dat uiteindelijk ziektegeld zal worden uitbetaald.

De **Voorzitter**: Dit punt is wel voldoende duidelijk. De verschillende fracties kunnen nu bepalen, of ze dit in het voorlopig verslag nog willen meenemen.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Ik neem aan dat aan mijn hele verhaal over collectieve arbeid in de memorie van antwoord uitgebreid aandacht zal worden besteed.

Mevrouw de Voorzitter! Ik kom thans te spreken over de referte-eis, van belang voor het verkrijgen van een uitkering en voor de duur van de uitkering.

Staatssecretaris **De Graaf**: Voor de duur van de uitkering is die niet belangrijk. Als men aan de referte-eis voldoet, krijgt men een halfjaar.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Inderdaad, het gaat om de referte-eis en de arbeidsverleden-eis. Ik wil hierbij ook betrekken, wat er gebeurt bij herleving. De referte-eis betreft 26 weken arbeid, in dienstbetrekking gedurende 12 maanden voorafgaand aan het intreden van de werkloosheid. Als men gedurende een korte periode meer uren arbeid heeft verricht, dan telt dit niet mee. Naar mijn mening kunnen hier problemen ontstaan. Als men in de 12 maanden, voorafgaand aan de werkloosheid, een bepaalde periode ziek is, dan is er niets aan de hand.

Is men bij ontslag ziek aan het einde van de periode, dan is er sprake van een periode, gedurende welke men een werkloosheidsuitkering ontvangt. Dit telt dan mee voor de referte-eis. Wat gebeurt er, als men twee maanden gewerkt heeft, een maand ziek, drie maanden werk, vier maanden ziek, twee maanden gewerkt, werkloos? Hoe pakt dit precies uit voor de referte-eis?

Wat de arbeidsverleden-eis betreft, wijs ik op de gemaakte berekening door de Sociale verzekeringsraad. Ik neem aan, dat nog nadere berekeningen zullen worden gemaakt. Hierbij kunnen wellicht de vragen, die de Kamer heeft gesteld over de uitwerking voor jongeren, worden meegenomen. Ik wil in dit verband de positie van vrouwen aan de orde stellen.

In het rapport van de SVR staat, dat agrarisch personeel, horeca, kantoorpersoneel, sociaal-geen- kundig personeel, kunst, sport, recreatie, huishoudelijk personeel en militaire dienst in relatief geringe mate voldoen aan de arbeidsverleden-eis, die bepalend is voor de duur van de werkloosheidsuitkering. In het algemeen hebben vrouwen veel minder kans op een langere uitkeringsduur, gelet op de arbeidsverleden-eis. Is dit niet in strijd met de derde EG-richtlijn?

Een andere conclusie in het rapport van de SVR is, dat in 16% van de gevallen niet duidelijk is, of aan de arbeidsverleden-eis kan worden voldaan. Het lijkt mij een groot probleem voor de werknemer om te bewijzen, dat hij in die vijf jaar een bepaalde periode heeft gewerkt in dienstverband, wellicht met een uitkerings situatie ertussen. Variatie in tijdvakken is hier een moeilijkheid. Waarom is niet een veel kortere periode genomen?

Ik kom thans over het verzorgingsforfait te spreken, dat meetelt bij de arbeidsverleden-eis, derhalve van belang voor de duur van de uitkering. Het is op zich zelf een goede zaak, dat er rekening mee wordt gehouden, dat men de arbeid moet kunnen onderbreken in verband met het hebben van kinderen. Het is opvallend dat bij twee ouders een als verzorgende ouder wordt aangewezen. Het zou toch eerlijk verdeeld kunnen worden. Het is merkwaardig, dat bij het onderwijs – de overheid – anderhalf jaar opvoedingsverlof gelijk gesteld wordt met anderhalf dienstjaar. Hier telt de helft de periode maar mee.

Wordt er in het kader van dat verzorgingsforfait voldoende rekening mee gehouden, dat toetreding tot de arbeidsmarkt wordt bemoeilijkt door de aanwezigheid van jonge kinderen? Is het niet redelijk – zoals het ook in het onderwijs gebeurt – het verzorgingsforfait voor een langere periode volledig mee te tellen bij de arbeidsverleden-eis?

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Is er ook aan afroepcontractanten gedacht? In de memorie van toelichting wordt ten aanzien van deeltijdwerk voorgesteld aan te sluiten bij de huidige richtlijnen van de SVR. Hierin wordt voor de verschillende categorieën aangegeven wanneer en hoelang zij zich beschikbaar mogen stellen. Ik begrijp dat het nu is toegestaan dat werzoekenden, die uit een bedrijfstak komen waarin geen full time banen zijn, een

part-time baan zoeken. Wat moet precies onder 'part-time' worden verstaan?

Staatssecretaris **De Graaf**: Voorzitter! Er is een onderscheid tussen de referte-eis voor het recht op uitkering gedurende het eerste half jaar en de arbeidsverleden-eis. Deze laatste eis wordt gesteld in verband met de toekenning van een loongerelateerde uitkering voor de periode na het eerste half jaar. Deze eis geldt overigens ook voor de toekenning van een vervolguitkering.

De toelichting op het wetsvoorstel is duidelijk genoeg over de voorwaarden in verband met de herleving. Als men weer een periode heeft gewerkt en daardoor opnieuw aan de referte-eis voldoet, dan heeft men op basis daarvan opnieuw een recht op uitkering gedurende een half jaar. Als men eveneens voldoet aan de arbeidsverleden-eis, dan gaat dit recht ook opnieuw in. Als men aan die laatste eis niet voldoet dan gaat de zaak herleven. Ik meen dat deze zaak in het wetsvoorstel goed is geregeld en dat de toelichting op dit punt duidelijk is. Er vindt herleving plaats als men nog niet alle rechten heeft opgesoupeerd en als men geen nieuwe rechten heeft opgebouwd.

In het tweede lid van artikel 17 wordt geregeld wat er in geval van ziekte gebeurt. De periode die wordt gemeten om te bezien of men aan de voorwaarden heeft voldaan, dus de referteperiode, wordt verlengd met de periode van ziekte. Dit is ook in de huidige Werkloosheidswet het geval. Dit zal dus geen bijzondere problemen opleveren.

Ik heb niet veel toe te voegen aan hetgeen al in de stukken is geschreven over de eis van drie uit vijf jaar. Mevrouw Ter Veld wees erop dat er bedrijfstakken zijn waarin men met moeite aan die eis kan voldoen en dat in die sectoren veel vrouwen werken. Zij vroeg of deze eis daarom niet in strijd is met de derde richtlijn van de EG. Ik denk dat er geen sprake is van strijdigheid met deze richtlijn als er in de ene sector misschien meer vrouwen dan mannen werken. In onze visie wordt er noch direct, noch indirect gediscrimineerd.

Mevrouw Ter Veld zegt dat het in 16% van de gevallen niet duidelijk is of men aan die arbeidsverleden-eis voldoet, omdat men zelf aannemelijk moet maken dat men gedurende een bepaalde periode heeft gewerkt. Ik heb daar geen oplossing voor. Ik

meen dat je in redelijkheid mag verlangen dat de verzekerden zelf aannemelijk maken dat zij aan de arbeidsverleden-eis hebben voldaan. Dan is het niet onredelijk dat je dit verlangt als het gaat om een periode van 3 uit 5 jaar.

Het verzorgingsforfait is gekozen voor de helft van de periode van verzorging. Je kunt hierover discussiëren. De invulling op dit punt bij Onderwijs kan ik niet helemaal overzien. Hierover bestaat conceptregelgeving. Bij de formulering van het antwoord zal ik in de memorie van antwoord de relatie met Onderwijs op dit punt bekijken. De invulling die wij hieraan hebben gegeven, is een verantwoorde. In ieder geval is het een poging om ervoor te zorgen dat de positie van vrouwen in het kader van deze wetgeving wordt versterkt. Men kan anders niet gemakkelijk aan de arbeidsverleden-eis voldoen.

De heer **Hol**: Mevrouw Ter Veld maakte een aantal opmerkingen over de arbeidsverleden-eis. De aanvankelijke gedachten bij de wetgeving gingen met name in de richting van de leeftijd. Verschillende Kamerleden, en ik denk hierbij aan de heer Weijers, drongen erop aan, nadrukkelijker naar het arbeidsverleden te kijken. De bezwaren hielden in dat het arbeidsverleden eigenlijk in de huidige administratieve situatie bij de uitvoeringsorganen onvoldoende meetbaar is. Men kan in dezen denken aan het omkeren van de bewijslast.

De uitkeringsgerechtigde moet dit dan aantonen of aannemelijk maken. Naarmate je verdergaat bij de toetsing van het arbeidsverleden, en je hebt geen degelijke administratie, wordt het enerzijds voor uitvoeringsorganen steeds moeilijker om dat na te gaan en anderzijds voor uitkeringsgerechtigden steeds moeilijker om dat aannemelijk te maken. Dit illustreert nog eens hoe voorzichtig omgegaan moet worden met een verder oprekken van de regeling. Al gauw zal voor de betrokkenen rechtsonzekerheid optreden. Men kan het zelf niet aannemelijk maken.

Ook treedt het risico van misbruik en fraude op, omdat een en ander niet te controleren is. Voor deze aspecten moet nadrukkelijk aandacht bestaan. Ik wijs op het streven om regelgeving zodanig in te richten dat misbruik en fraude niet worden uitgelokt. Voor zover hiervan wel sprake is, kan hiertegen worden opgetreden vanuit de regelgeving en

controleerbaarheid. In die zin dient voortdurend een afweging te worden gemaakt.

De heer **Van 't Eind**: Er is gesproken over een percentage van 16 waarvan het arbeidsverleden niet bekend zou zijn. Ik meen dat sprake is van een misverstand. Het percentage doelt op het aantal personen dat binnen het desbetreffende onderzoek niet bekend was. Het ging om de referentieonderzoek 1981, waar niet specifiek gevraagd is naar die 3 uit 5-eis.

De bedoeling van het onderzoek dat nu wordt gehouden bij de uitvoeringsorganen is dat duidelijkheid ontstaat over de 3 uit 5-eis voor alle gerechtigden.

Voorts is het de bedoeling dat dit onderzoek inzicht verschaft in het effect van de arbeidsverleden-eis naar bedrijfstak, naar geslacht en andere achtergrondskennmerken. Het ligt in de bedoeling dat het onderzoek, dat deze zomer is gedaan, de komende maand wordt afgerond. Daarvan zal dan een verslag komen. Ik hoop dat dit in de memorie van antwoord kan worden opgenomen.

De heer **Weijers** (CDA): Als het gaat om het opslaan van gegevens over het arbeidsverleden, zijn er meer situaties waarnaar je kunt kijken dan die bij de sociale-zekerheidsorganisaties. Denk aan de pensioenfondsen, de belastingen en de ziekenfondsen. Wordt ook met die instanties daarover gesproken en wordt dit onderzocht?

De heer **Van 't Eind**: Het gaat nu om een onderzoek, waarbij een enquête wordt gehouden onder uitkeringsgerechtigden, althans onder mensen die een toekenning voor een uitkering hebben gekregen. Bij de personen zelf wordt onderzoek gedaan naar het arbeidsverleden over de afgelopen tien jaar. Het wordt dus niet bij de uitvoeringsorganen zelf onderzocht.

Staatssecretaris **De Graaf**: Als iemand op zo'n vraag antwoord moet geven, kan hij naar mijn mening desnoods gebruik maken van de gegevens, die ongetwijfeld zijn opgeslagen bij de ziekenfondsen, een bedrijfspensioenfonds of waar dan ook. Het onderzoek richt zich op de uitkeringsgerechtigden. Bij dat onderzoek kun je gebruik maken van de mogelijkheid, een andere instantie in te schakelen om dat aannemelijk te maken.

De heer **Weijers** (CDA): Dan blijft het toch wonderlijk dat in die

discussie, ook bij de SVR enzovoort, die koppeling met de bedrijfspensioenfondsen nauwelijks wordt overwogen. Heeft dit nu te maken met die heilige huizen of met iets anders?

Staatssecretaris **De Graaf**: Het gebeuren van de pensioenfondsen, in de zin van de Pensioen- en spaarfondsenwet, valt geheel buiten de sociale verzekering. Dit zijn namelijk volledig privaatrechtelijke instellingen. Het zijn geen organen in het kader van de organisatiewet sociale verzekering.

Er is alleen een relatie, die wat strakker is – wat overigens niet altijd voldoende is – tussen de bedrijfsverenigingen die de administratie hebben opgedragen aan het gemeenschappelijk administratiekantoor en de pensioenfondsen die ook bij het gemeenschappelijk administratiekantoor in uitvoering zijn of soms bij andere bedrijfsverenigingen die zelf administreren.

Denk aan de Detam, die ook de administratie voor een aantal pensioenfondsen verzorgt. Die situatie is echter bijzonder divers. Zij is in elk geval niet iets wat tot de competentie van de Sociale Verzekeringsraad of van de bedrijfsverenigingen behoort. Het is een volkomen gescheiden circuit.

De heer **Weijers** (CDA): Dat verhaal ken ik al jaren. Het gaat om het volgende. In het rechtssysteem zou het juist zijn, dat gegevens die uit die bestanden te putten zijn, zonder meer aannemelijk worden geacht voor het vaststellen van het arbeidsverleden. Dit kan de betrokkene zelf doen. Dit kan ook de uitvoeringsinstantie doen die moet beslissen over dat recht. Met de huidige administratieve technieken moet er met enige koppelingen c.q. verbanden veel meer bewijsvoering te vinden zijn dan nu wordt opgegeven.

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik ben het daarmee wel eens. Als er vanuit zo'n pensioencircuit of ander circuit, bijvoorbeeld de loonbelasting, materiaal wordt aangedragen, kan dit een duidelijke bijdrage zijn aan het aannemelijk maken van het bestaan van een dienstverband.

De heer **Weijers** (CDA): Dan zou het toch interessant zijn om in de besprekingen, die ook in de kleinere circuits plaatsvinden, deze bredere aanpak door te nemen en een beetje door te drukken.

Staatssecretaris **De Graaf**: Voor ons is belangrijker het tot stand komen

van een verzekerdenadministratie in het kader van de bedrijfsverenigingen.

De heer **Weijers** (CDA): Maar het duurt nog 40 jaar voordat dat voor elkaar is!

Staatssecretaris **De Graaf**: De heer Voogd beschikt over informatie die in dit verband relevant kan zijn.

De heer **Voogd**: Voorzitter! Ook al zeggen wij 'ja' op de vraag van de heer Weijers, dan nog is dat niet een argument om een langer arbeidsverleden dan een paar jaar te nemen, omdat de pensioenregelingen niet voor iedereen gelden. Wij kennen geen pensioenplicht. Er is geen zekerheid dat elke werknemer die werkloos wordt zijn pensioengegevens zal kunnen gebruiken.

De toets moet hier zijn of het een sluitend systeem is, in die zin dat iedereen de beschikking heeft over die gegevens. Dat is in principe wel het geval bij de gegevens van de loonbelasting, met name de jaaropgave, die iedereen van zijn werkgever krijgt. De termijn waarvan men redelijkerwijs mag aannemen dat die jaaropgave wordt bewaard, is een jaar of vijf. Dat is de gebruikelijke termijn voor huishoudelijke papieren.

Een volgend punt is of men regelingen met materiële terugwerkende kracht kan invoeren. Daar moeten wij voorzichtig mee zijn. Dit is een andere limiterende factor – te ver terug te gaan in het verleden. Het wetsontwerp dat in dezen misschien richtinggevend kan zijn, is de AOW geweest, waarbij voor het verleden een fictieve periode is aangenomen, in die zin dat de leeftijd werd geacht ook de periode te zijn waarin men verzekerd was.

Het doorvoeren van verplichtingen die materieel terugwerken voor een langere periode dan 3, 4, 5 of hooguit 6 jaar zou niet mogelijk zijn, ook al zou de verzekerdenadministratie zijn ingericht. Dus lopen deze twee zaken in de tijd min of meer synchroon en is het een kwestie van uitwerking hoe men één en ander laat doorwerken.

Een laatste punt is de uitwisseling van gegevens. Iemand die aangesloten is bij een pensioenfonds, zal altijd aanspraak kunnen maken op een afschrift dat daar voor hem beschikbaar is. Het is echter de vraag of het uitvoeringsorgaan ook gerechtigd moet zijn tot toegang tot die gegevens. Het element van omkering van de bewijslast, op grond waarvan de verzekerde zelf iets aannemelijk moet maken, heeft ook een aspect van

privacybescherming, omdat het aan de verzekerde is te besluiten, die gegevens al dan niet voor te leggen. Dat is een wezenlijke afweging. Door de bewijslast bij de bedrijfsvereniging te laten berusten, hetgeen nu in veel gevallen zo is, zou men allerlei verplichtingen voor andere organen in het leven moeten roepen om gevraagde informatie ook te verstrekken.

De heer **Weijers** (CDA): Ja, maar waarom moet u nu zo moeilijk doen wanneer het gaat om de bestanden, opgeslagen bij pensioenfondsen? Waarom zou een uitvoeringsorgaan zich daartoe niet kunnen wenden met het verzoek na te gaan of mijnheer X gedurende zoveel tijd al dan niet daar heeft gewerkt, aan de hand van de pensioenstatus?

Staatssecretaris **De Graaf**: Dat is minder gemakkelijk dan nu wordt verondersteld. Wij kennen in Nederland – als ik het wel heb – 98 bedrijfspensioenfondsen. Daarnaast kennen wij 1.300 tot 1.500 pensioenfondsenbestanden via ondernemingspensioenfondsen. Ik meen mij te herinneren dat het aantal slapers groter is dan het aantal actief verzekerden. Dit is een uitermate gecompliceerde zaak vanwege de hoeveelheid organen. Ik ken ook mensen die inmiddels een beroep kunnen doen op vier of vijf verschillende soorten pensioenfondsen.

De heer **Weijers** (CDA): Dat is een driedubbele breuk!

Staatssecretaris **De Graaf**: Ja, zoiets!

Mevrouw **Hofman**: Er is nog iets blijven liggen, namelijk de positie van afroepcontractanten. Ik begrijp de vraag die hierover is gesteld aldus: zal er voor die groep werknemers een kortere dan wel een langere periode voor de berekening van het aantal gewerkte arbeidsuren gelden, op grond van artikel 17?

Het is niet de bedoeling nu iets afwijkends ten opzichte van de WW te regelen voor afroepcontractanten. De problematiek van afroepcontractanten is nogal complex. Diverse vragen spelen hierbij een rol. Zowel in arbeidsrechtelijke sfeer als in de sociale verzekerings sfeer doen zich knelpunten voor of is er onduidelijkheid over de positie van afroepcontractanten.

Een werkgroep zal op korte termijn een rapport uitbrengen over de knelpunten die er ten aanzien van alle flexibele arbeidsverhoudingen

bestaan, waarin mogelijkerwijze oplossingen worden aangedragen. Het is dus niet de bedoeling om op dit moment voor afroepcontracten een kortere of langere periode te regelen.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Heeft u enig idee wanneer dit rapport zal uitkomen?

Mevrouw **Hofman**: Ik meen begin volgend jaar.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Dus januari?

Mevrouw **Hofman**: Ik dacht iets later; het eerste kwartaal.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Dat is eigenlijk een vraag voor de staatssecretaris. Kan dat rapport eerder komen, zodat wij die knelpunten kunnen meenemen bij de behandeling van de stelselherziening?

Staatssecretaris **De Graaf**: Die vraag kan ik niet beantwoorden vanwege gebrek aan gegevens op dit moment.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): U mag die vraag meenemen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Dat zal ik doen.

De **Voorzitter**: Als de knelpunten er zijn, moet je natuurlijk ook nog een regeringstandpunt krijgen over de oplossing van die knelpunten. Meestal duurt het nog iets langer. Ik wil de staatssecretaris niet aanmoedigen om het lang te laten duren, maar ik zie zijn problemen wel.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Met betrekking tot de deeltijd wil ik nog graag een nadere toelichting krijgen op artikel 20. Als je werkloos zijnd, gedeeltelijk werk hervat, soupeer je dan feitelijk voor het deel dat je werkloos blijft de tijd op? Wat wordt er precies gerekend? Tot nu toe werden de inkomsten verrekend. Ik begrijp dat dit nu anders is.

Heeft het gedeeltelijk werkloos worden zowel als het gedeeltelijk werk hervatten consequenties voor het opsouperen van die tijd? Men kan bij voorbeeld nu tien uur werkloos en over een half jaar volledig werkloos zijn. Ik kan mij voorstellen dat men er niet aan begint als men de tijd heeft opgesoupeerd met die tien uur werkloosheid. Kunnen dergelijke problemen zich voordoen, aangezien de bepaling nu tijdsbeperkt is en het niet met de inkomsten wordt verrekend?

Mevrouw **Hofman**: De tijdsbeperking die nu in de werkloosheidswet is geregeld – de 130 dagen – leverde eerder problemen op wanneer iemand uit één dienstbetrekking na verloop van tijd weer werkloos werd. Dan werd immers met datgene wat hij reeds genoten had op grond van werkloosheid rekening gehouden. In de nieuwe WW wordt per dienstbetrekking recht op uitkering opgebouwd, per werkloosheidsgeval.

Dus degene die eerst tien uur werkloos wordt, ontvangt voor die tien uur recht op uitkering, wat zijn zelfstandige duur volgt. Wordt betrokkene na verloop van tijd nog eens een keer tien uur werkloos dan ontstaat op dat moment wederom een recht voor tien uur, waarvan de duur op een later tijdstip aanvangt dan die van de uitkeringsgrond van de eerste werkloosheid. Die twee worden niet samengesteld zodat uiteindelijk de uitkering ter zake van de tweede werkloosheid eindigt op een later moment dan de eerst ontstane werkloosheidsuitkering.

De **Voorzitter**: Ik neem aan dit hierover voldoende van gedachten is gewisseld. Wij zouden nu aan een nieuw hoofdstukje moeten beginnen.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Voorzitter, er is nog een nieuw onderdeel van dit hoofdstuk, namelijk de uitsluitingsgronden.

De **Voorzitter**: De plenaire vergadering loopt op dit moment uit. Het ziet er naar uit, dat daar pas om ongeveer kwart over twee wordt geschorst, zodat de wet waarmee wij te maken hebben, pas om drie uur plenair zal worden behandeld.

Ik wil u het volgende voorstel doen om onze tijd tot 15.00 uur zo goed mogelijk te benutten. Wij schorsen nu voor een half uur, hoewel dat wat ongebruikelijk is, omdat wij om 15.00 uur een grote schorsing krijgen waarin iedereen kan doen wat hij of zij zelf wil. Excuses aan de Stenografische dienst.

Na dat halve uur schorsing wil ik zo snel mogelijk doorgaan, dat wil zeggen om vijf voor twee, totdat wij zeker weten wanneer wij moeten ophouden. Dat zal waarschijnlijk om een uur of drie zijn.

In deze pauze kunnen wij eens even met elkaar spreken over de voortzetting, vanavond, morgenochtend of de volgende week. Aan alles kleven grote problemen. Een ieder moet zich daarop maar eens bedenken. In de tweede ronde kunnen wij de beslissing nemen.

Het overleg wordt van 13.25 uur tot 13.55 uur geschorst.

De **Voorzitter:** Wij waren bezig met hoofdstuk 3, onderdeel 3.4 tot en met pagina 55 van de memorie van toelichting. Het onderwerp 'uitsluitingsgronden' moet nog besproken worden.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mevrouw de Voorzitter! Ik heb het al even gehad over een mogelijke vermenging van wijzigingsgronden en uitsluitingsgronden. Daarover zal ik nu niet verder spreken. Bij de behandeling van de uitsluitingsgronden hebben wij ook al uitgebreid gesproken over artikel 19f. Ik wijs erop dat op blz. 51 van de memorie van toelichting een zin staat die mij fout geredigeerd lijkt. Het gaat over de vreemdelingen en dan wordt gezegd: het gaat hierbij om de persoon die over een geldige verblijfstitel beschikt en zonder toestemming van het bevoegd gezag in Nederland verblijft. Dat lijkt mij een contradictio in terminis. Dat is echter een foutje dat wel eens vaker voorkomt als men een lang stuk schrijft.

Over de uitsluitingsgronden die vermeld zijn onder 19b wil ik het volgende zeggen. In dit artikel staat dat zo'n persoon recht heeft op onverminderde doorbetaling van zijn loon. Op artikel 19 lid 3 zal ik straks nader ingaan. Het kan voorkomen dat iemand recht heeft op onverminderde doorbetaling van zijn loon, dat de wetgever inmiddels toch failliet is gegaan en edoch het ontslag en het faillissement geen enkele relatie met elkaar hebben. In zulke gevallen is, ook bij de huidige Werkloosheidswet, de bedrijfsvereniging niet gerechtigd een uitbetaling te regelen.

Het lijkt mij dat hiervoor wellicht een technische oplossing kan worden gevonden. Ik wijs bij voorbeeld op de situatie waarbij op staande voet ontslag is omgezet in een ontbinding door de kantonrechter met enige loondoorbetaling – Mevrouw Brouwer kent hiervoor zeker de juiste termen –, die de werkgever die inmiddels failliet is gegaan niet meer kan uitbetalen, omdat hij niet meer bestaat en die de bedrijfsvereniging ook in de huidige wet op grond van artikel 42, enzovoorts, niet kan overnemen omdat ontslag en faillissement geen relatie met elkaar hebben. Een soepele benadering van de bedrijfsvereniging is mijns inziens gewenst.

Over de uitsluitingsgronden in artikel 19, lid 3, wil ik het volgende

zeggen. Wij hebben al een toelichting gekregen waarom dit lid is toegevoegd. Ik wijs erop dat er problemen kunnen ontstaan in de discussie over het ontslagrecht en de uitkerings situatie. Dit zou kunnen betekenen dat wanneer in het kader van een op staande voet ontslag of een andere situatie, hij in plaats van loonvordering een schadeloosstelling of schadevergoeding eist, deze in mindering wordt gebracht over de periode. Ik vraag mij af wat er gebeurt als er een collectief ontslag is geweest.

Ik doel dus op een sociaal plan waarin afvloeiingsregelingen, aanvullingen en dergelijke zijn opgenomen. Als voorbeeld noem ik voorts de situatie die thans in artikel 17 van de WWV geregeld is, namelijk dat er een suppletierегeling op de maximale uitkeringsduur tot stand wordt gebracht. Hoe werkt een en ander nu uit? Er kunnen toch problemen ontstaan, want hoe wordt dit omgerekend of verrekend? Deze vraag geldt ook voor het gestelde in artikel 34.

Voorts wijs ik erop dat juist dit soort situaties zouden kunnen leiden tot een enorm aantal processen, omdat met de werknemer voortdurend over de loonsituatie moet worden geprocedeerd. Met name bij ontslag op staande voet is de vraag wat je moet eisen in het geval dat de werknemer toch in de gunstige omstandigheid verkeert dat achteraf niets te verwijten blijkt te zijn, hij een uitkering heeft en hij dan ook nog een loonsuppletie zou kunnen ontvangen. Graag hoor ik hoe zich dit verhoudt tot artikel 17 van de WWV.

Staatssecretaris **De Graaf:** Mevrouw de Voorzitter! Ik hoor net dat de heer Weijers het vandaag een leuke dag vindt. Ik ben dat met hem eens. In mijn ogen vindt echt gemeen overleg plaats, waarin wij proberen een aantal dingen de revue te laten passeren.

Mevrouw Ter Veld zegt terecht dat wij vandaag niet verder moeten discussiëren over de vraag of uitsluitingsgronden en weigeringsgronden vermengd worden. Dat is een kwestie die ongetwijfeld nog uitvoerig aan de orde zal komen, bij voorbeeld in de memorie van antwoord.

Wij hebben naar mijn mening voldoende gediscussieerd over artikel 19, lid 1f: de uitsluitingsgrond met betrekking tot de Vreemdelingenwet. Als op pagina 51 van de memorie van toelichting een contra-

dictio in terminis staat, kunnen wij dat natuurlijk niet meer wegnemen. Als het echt onzin is, zullen wij het natuurlijk zeggen.

Het hoofdpunt van de discussie is nu de weigeringsgrond van artikel 19, lid 1d, in relatie tot het derde lid van hetzelfde artikel. De toevoeging van het derde lid is geschied op advies van de Sociale Verzekeringsraad. Mevrouw Hofman is volledig op de hoogte van deze ingewikkelde materie en zal ingaan op een aantal vragen van mevrouw Ter Veld.

Mevrouw **Hofman:** Mevrouw de Voorzitter! De eerste vraag betrof de relatie tussen het recht op doorbetaling van loon ingeval van insolventie en het recht op uitkering op grond van het nieuwe hoofdstuk III of IV, waarin de betaling ingeval van faillissement en surséance van betaling van de werkgever is geregeld. Mevrouw Ter Veld heeft het idee dat er een leemte is. Het is naar haar mening mogelijk dat geen recht op uitkering bestaat op grond van het lid 1d van artikel 19 en dat evenmin recht op uitkering bestaat op grond van hoofdstuk III of IV. Volgens ons moet dit precies op elkaar aansluiten. De door mevrouw Ter Veld genoemde situatie kan zich naar onze mening niet voordoen.

De tweede vraag betrof de concrete verhouding tussen het derde lid van artikel 19 en lid 1d van hetzelfde artikel. Het derde lid bevat een fictie voor die situaties waarin de werkgever geen loon betaalt over de opzegtermijn. Ik denk bij voorbeeld aan een procedure waarin iemand schadeloosstelling vraagt. Het was mevrouw Ter Veld onduidelijk waarom je in een procedure het best kon vragen om je uitkeringsrechten zo volledig mogelijk te behouden.

Het maakt nu niet meer uit of iemand in een procedure bij een ontslag op staande voet een loonvordering instelt of een schadeloosstelling of schadevergoeding vraagt. Het gedeelte van de schadeloosstelling of schadevergoeding dat betrekking heeft op de opzegtermijn leidt tot een uitsluitingsgrond. Over die periode zal geen recht op uitkering bestaan.

Voor het overige is de schadeloosstelling op grond van artikel 34 volledig vrijgesteld van anti-cumulatie. In dat artikel staat namelijk '.... voor zover deze inkomsten geen verband houden met de eindiging van een dienstbetrekking'. Het overige gedeelte – dus de aanvullingen die in de beschikking op grond van artikel 17, vierde lid, van de

WWV zijn geregeld – blijft vrij van anti-cumulatie. Het zijn bovenwettelijke uitkeringen, die niet op de uitkering in mindering worden gebracht.

Mevrouw Brouwer (CPN): Mijn vraag was, wat er gebeurt als de werkgever failliet gaat.

Mevrouw Hofman: Die vraag had ik al beantwoord: naar onze mening bestaat er geen leemte tussen onderdeel d en de regeling van hoofdstuk 4.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Volgens mij is er heel nadrukkelijk wel een leemte. Ik kom hierop vanuit een concrete situatie. Iemand heeft op staande voet ontslag gekregen, gaat in beroep voor een uitkering, ook over de periode waarin hij werkloos was. Het ontslag op staande voet is ongedaan gemaakt en er is een verplichting tot betaling door de werkgever vanwege de kantonrechter opgelegd. Drie jaar later, wanneer die uitspraken keurig geregeld zijn, moet die werknemer het loon vorderen bij zijn ex-werkgever. Die werkgever is echter inmiddels failliet.

Het ontslag van de betrokken werknemer heeft geen enkele relatie met het faillissement van de werkgever. Toch kan hij geen uitkering krijgen over de periode, omdat ook in de huidige WW is geregeld dat hij geen uitkering kan krijgen over de periode, waarin de werkgever verplicht is, wel door te betalen. Die werkgever is dat verplicht, want de kantonrechter heeft het hem gezegd. Hij is daartoe echter niet meer in staat.

Bij dat andere hoofdstuk, dat handelt over de overneming van uit de dienstbetrekking voortvloeiende verplichtingen die bij onmacht van de werkgever moeten worden betaald, is naar aanleiding van het advies van de SVR uitdrukkelijk gesteld dat, wanneer het ontslag geen relatie heeft met en niet voortvloeit uit faillissement en surséance van betaling, die overnameverplichting door de bedrijfsverenigingen niet wordt gewenst. Dat is ook al gezegd in eerdere SVR-discussies ter zake. In die situatie vallen mensen dus tussen wal en schip.

Staatssecretaris De Graaf: Vast moet staan dat mensen niet tussen wal en schip vallen. Als daar twijfel over zou blijven bestaan, merk ik op dat wij daarnaar zeker zullen kijken. Na wat mevrouw Hofman heeft gezegd, had ik het gevoel dat deze

twee zaken elkaar wel volledig dekken. Wellicht wil mevrouw Hofman dit zelf nog toelichten.

Mevrouw Hofman: Ik herken deze situatie. Er kan inderdaad in deze situatie geen recht op uitkering bestaan op grond van hoofdstuk 4. Dat is bewust gedaan, omdat de jurisprudentie, die een vertaling heeft gekregen in deze teksten, voor hoofdstuk 4 niet verder gaat dan wat er nu geregeld is, namelijk dat er een relatie zou moeten zijn tussen de beëindiging van de dienstbetrekking en het achterwege laten van de loonbetaling en het faillissement. Er bestaat dus een leemte op dit punt. Wij zouden moeten bekijken, in hoeverre wij die kunnen opvullen.

De heer Weijers (CDA): Bij het vraagstuk van de betalingsonmacht had ik het volgende genoteerd. Het probleem is simpel: als er een arbeidsrechtelijk conflict is voordat sprake is van betalingsonmacht, heeft dat een doorwerking naar het recht op die opzegtermijn, dat niet verzilverd kan worden en waar de bedrijfsvereniging niet in treedt, omdat al sprake was van ontslag voor faillissement.

De SVR heeft daar in het grijze verleden ooit een spontaan advies over uitgebracht. Ik meen mij te herinneren dat wij daarvoor bij een enkele begrotingsbehandeling de aandacht hadden gevraagd. Ik neem aan dat toen wel een antwoord is gegeven, maar ik kan mij dat niet meer voor de geest halen. Ik vraag nadrukkelijk de aandacht voor dat probleem, dat niet zomaar zo nu en dan voorkomt. Er is ook nog eens een radio-uitzending aan gewijd.

Mevrouw Brouwer (CPN): Dan is het wel een probleem!

Staatssecretaris De Graaf: Mevrouw de Voorzitter! Ik kan mij dat ook niet voor de geest halen, zelfs de radio-uitzending niet. Ik wil graag toezeggen dat wij de zaak op dit punt goed gaan bekijken. Ik zal het beschouwen als een inbreng van de kant van de heer Weijers, waarop wij in de memorie van antwoord op zullen reageren.

De Voorzitter: De Kamer begint om kwart voor drie met de regeling van de werkzaamheden en stemmingen. Wij moeten dus ook echt om kwart voor drie ophouden. Ik zou om tien over half drie op willen houden met dit overleg en de laatste vijf minuten besteden aan de vraag wat wij verder moeten doen. Wij hebben dus nog

25 minuten om blokje 3.5 te behandelen. Dat blokje betreft het geldend maken van het recht op uitkering.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Mevrouw de Voorzitter! Onder geldend maken van het recht op uitkering....

De Voorzitter: Dat hoort eigenlijk nog bij het blokje dat wij zojuist hebben behandeld.

Mevrouw Ter Veld (PvdA): Dat denken de betrokkenen waarschijnlijk ook voortdurend – nu heb ik een recht op uitkering en waarom moet ik nu weer iets doen om het geldend te maken – maar het hoort er niet bij. De staatssecretaris zegt in het stuk dat het voor de betrokkenen vast glashelder is dat als je een recht hebt, je ook nog iets moet doen om het geldend te maken. Het geldend maken van het recht op uitkering wordt geregeld in de artikelen 22 tot en met 29. Daar horen inderdaad een heleboel zaken bij.

Ik wil het eerst hebben over de verwijtbare werkloosheid, zowel over de definitie daarvan als de sanctie die daarmee heeft te maken. In de memorie van toelichting wordt gezegd dat verwijtbare werkloosheid, gezien de jurisprudentie een helder begrip is, dat verwijtbare werkloosheid gelijk moet worden gezien als niet onvrijwillige werkloosheid – dat ook nooit zo'n helder begrip is geweest – dat ze dusdanig kwalijk is dat feitelijk bij verwijtbare werkloosheid besloten zou moeten worden tot geen uitkering – iets dat inderdaad dat bij de niet onvrijwilligheid in de werkloosheidswet het geval zou kunnen zijn geweest – en dat alleen bij verzachtende omstandigheden de bedrijfsvereniging kan besluiten tot een minder vergaande sanctie. Er is echter sprake van een maximum sanctie: er mag nooit meer worden uitbetaald dan 70% van het minimumloon.

Het begrip 'verwijtbare werkloosheid' lijkt mij helemaal niet zo helder. In de bestaande situatie, waarin sprake is van niet onvrijwillige werkloosheid, kan iemand niet onvrijwillig – dat zou hetzelfde moeten zijn volgens de theologische, grammaticale en andere interpretaties waartoe de rechter bevoegd is – werkloos worden, doordat hij bij voorbeeld niet voldoende geprotesteerd heeft. In de praktijk zijn er een heleboel redenen die kunnen leiden tot een situatie van niet onvrijwillige werkloosheid, waarbij de mate van verwijtbaarheid, van niet onvrijwilligheid een zeer grote variatie kent.

Ik vind de term 'verwijtbare werkloosheid' minder helder dan de term 'niet onvrijwillige werkloosheid' maar vooruit. Ik vind de verplichte sanctie dat er gekort moet worden tot 70% van het minimumloon niet juist. In de memorie van toelichting wordt daarover op de bladzijden 27, 53 en 54 gesproken. Er staat in dat het redelijk zou zijn de uitkering geheel te weigeren, maar dat bij verzachtende omstandigheden een uitkering mag worden toegekend.

Hoe helder is eigenlijk de jurisprudentie met betrekking tot niet onvrijwillige – in dit geval verwijtbare – werkloosheid? Is dat altijd een dusdanig strenge en laakbare zaak als hier wordt gesuggereerd, bij voorbeeld als een te korte opzegtermijn in acht is genomen en er niet krachtig genoeg is geprotesteerd? Is het juist en verstandig om in de wet een 'ten minste sanctie' vast te leggen? Zou daar niet een veel grotere mate van soepelheid bij betracht moeten kunnen worden?

Dit waren mijn vragen op dit punt. Misschien is het beter de punten stuk voor stuk te behandelen?

Staatssecretaris **De Graaf**: Mevrouw de Voorzitter! Wij hebben geprobeerd door gebruik te maken van het woord 'verwijtbaar' aan te geven in welke gevallen een uitkering dient te worden geweigerd. Dit is in hoofdlijnen hetzelfde als onvrijwillig werkloos. In die zin is er niets nieuws onder de zon. Mevrouw Ter Veld zei op een gegeven moment 'vooruit dan maar'. Daaruit meen ik in ieder geval te mogen afleiden dat zij het met deze bepaling wel wil wagen. Ik denk dat de jurisprudentie in dit opzicht voldoende aanknopingspunten biedt om deze terminologie te gaan gebruiken.

Dan is er de vraag hoe het moet met de minimumuitkeringen. In ieder geval wordt niet meer gegeven dan 70% van het minimumloon. Dat is een bepaalde keuze. Op het ogenblik gaan wij, in het kader van de huidige Werkloosheidswet, veel verder, omdat bij verwijtbare werkloosheid per definitie niets wordt gegeven. In de WWV ligt dat anders. Wij zijn nu bezig een nieuwe regeling te maken. Dat is een poging op een verantwoorde wijze een mix te maken voor de nieuwe werkloosheidswet. Het lijkt mij verantwoord het op deze manier in te vullen. Misschien is het goed hierop ambtelijk nog enige nadere toelichting te geven.

De heer **Voogd**: Mevrouw de Voorzitter! Vóór het hanteren van de term 'niet onvrijwillig' pleit dat deze term al dertig jaar via de Werkloosheidswet in omloop is. Er tegen pleit dat je bij nieuwe wetgeving zo dicht mogelijk bij het huidige taalgebruik moet aansluiten. Het is aan de rechter om uiteindelijk te beslissen of dat moet leiden tot een andere interpretatie. De jurisprudentie, zoals die er nu is, is volledig ter beschikking.

De uitspraak in het kader van de toelichting en ook dit debat leiden er vanzelf toe dat de rechter over deze wetshistorie zegt dat hij het complex van de jurisprudentie rond het begrip 'niet onvrijwillig werkloos' moet hanteren bij het beoordelen van een toekomstig geval. Het gaat er dus niet om of er een handeling is gepleegd die verwijtbaar is, maar of het resultaat, de werkloosheid, verweten moet worden. Dat is een zwart-wit afweging.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Mevrouw de Voorzitter! Ik vind dat geen voldoende reactie op de vraag waarom in artikel 27, lid 3 gekozen is voor het in de wet vastleggen van een 'tenminste-sanctie'. Artikel 27, lid 3 luidt:

'indien de werknemer verwijtbaar werkloos is geworden, weigert de bedrijfsvereniging in elk geval de uitkering blijvend voor een zodanig deel dat een uitkering resteert ter hoogte van de uitkering op grond van afdeling III waarop de werknemer recht zou hebben gehad.'. Het gaat dus in elk geval om een korting tot zo ver. In zijn memorie van toelichting spreekt de staatssecretaris zijn voorkeur uit voor geen uitkering, tenzij er verzachtende omstandigheden zijn.

Ik vind dat voor een verwijtbare werkloosheid, waarin alle variaties denkbaar zijn – die komen wij later ook tegen bij een verwijtbare gedraging gedurende de werkloosheidsperiode met een sanctiemogelijkheid in artikel 27, lid 1 – een heel merkwaardige zaak. Dit betekent bij voorbeeld dat wanneer iemand van 50 jaar niet krachtig genoeg geprotesteerd heeft, hij meteen begint op de laagst mogelijke uitkering, terwijl hij anders recht had gehad op een WW-WWV-periode.

Ook in de WWV heeft de gemeente de bevoegdheid bij verwijtbare, niet onvrijwillige werkloosheid een sanctie toe te passen, die volgens de DIVOSA-richtlijnen meestal 10% is gedurende niet langer dan 26 weken.

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik ben daarop ingegaan. Daarbij heb ik verwezen naar de situatie zoals die op het moment ingevolge de Werkloosheidswet bestaat. De uitwerking wordt daarin helemaal niet verstrekt als er sprake is van niet-onvrijwillige werkloosheid. Bij de WWV ligt de situatie anders. Ik heb geprobeerd duidelijk te maken, dat we bezig zijn met een integratie van beide regelingen en dat die integratie er aanleiding toe geeft het in te vullen zoals wij hebben gedaan.

De heer **Voogd**: Ik zou met andere woorden hetzelfde willen zeggen. De adviesaanvraag in 1978 over de integratie van de werkloosheidsregelingen maakt een onderscheid tussen de verwijtbare en de niet-verwijtbare werkloosheid. De niet-verwijtbare gaf recht op een aan het loon gerelateerde uitkering, de verwijtbare op een uitkering op minimumniveau. Die gedachte heeft tot deze bepaling geleid. Technisch-juridisch heeft die nu de vorm van een sanctie gekregen, maar het is een wettelijke normering en een kiezen voor het geven van twee verschillende uitkeringen in twee verschillende situaties van werkloosheid.

De **Voorzitter**: Mevrouw Brouwer wil ook nog op de sancties ingaan. Misschien kan dit punt erbij worden genomen.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Ik zou deze specifieke sanctie die zo uitdrukkelijk in de wet is vastgelegd, in tegenstelling tot sanctiemogelijkheden op grond van een weigering waarbij variaties dankbaar zijn, even los behandeld willen zien.

De **Voorzitter**: Uw vraag is dus eigenlijk vooral: waarom ligt het zo keihard vast in de wet?

Staatssecretaris **De Graaf**: We hebben een Werkloosheidswet, waarin wordt gesproken over onvrijwillige werkloosheid. We hebben een WWV, waarin het begrip werkloosheid staat. We hadden ook kunnen kiezen voor het begrip onvrijwillige werkloosheid met de volledige gevolgen van dien, d.w.z. dat niet onvrijwillige werklozen helemaal niets krijgen voor de nieuwe verzekering, net als op grond van de Werkloosheidswet die ook een verzekering is, in tegenstelling tot de WWV die dat niet is.

Door dit verschil tussen WW en WWV kwamen wij voor deze keuze te staan. Een rol heeft ook op een zeker

moment gespeeld, of we niet in de nieuwe werkloosheidsverzekering, die in een aantal gevallen gedurende een beduidend langere tijd een uitkering geeft dan de huidige, moet werken met de systematiek van de werkloosheidswet zelf zoals we die kennen. Daarvoor hebben we bewust niet gekozen. Vandaar deze invulling, die een verantwoord mengsel is in vergelijking met de huidige regeling.

De heer **Weijers** (CDA): Mij is opgevallen, dat de vrijheid van het bestuur van de bedrijfsverenigingen in het toepassen van sancties eigenlijk beperkt is. Ik heb mij steeds afgevraagd, of de staatssecretaris nu zo weinig vertrouwen heeft in het gezonde verstand van werkgevers en werknemers en het bestuur van een bedrijfsvereniging, dat hij er toch via wetsduiding in wil treden. Zou het niet veel wijzer zijn op dat punt een grotere vrijheid aan de partners te geven en het aan hen over te laten om met een wat ruimer artikel voor sancties, deze wat meer toegesneden te kunnen hanteren?

Staatssecretaris **De Graaf**: Er is geen sprake van een beperking van de vrijheid van de bedrijfsvereniging. Integendeel, het is in verschillende opzichten een verruiming van de mogelijkheden van de bedrijfsvereniging, omdat zij nu bij onvrijwillige werkloosheid geen uitkering geeft.

De heer **Weijers** (CDA): Die redenering kan ik ook opzetten. Dat is een vergelijking met iets wat er is gedurende het eerste half jaar. Daar zijn we het rap over eens. We staan nu voor een nieuwe wetgeving voor de werkloosheidsverzekering voor een langere periode.

Moet je, gelet op de sancties, uitsluitend vertrekken vanuit die twee wetten? Is het niet wijzer om – waar de uitvoeringsorganisatie in andere handen wordt gelegd – wat meer vrijheid te gunnen in het hanteren van sancties?

De **Voorzitter**: Als u de gemeente bij de WWV iets meer vrijheid geeft dan nu de bedrijfsvereniging heeft bij de nieuwe WW, waarom kan dan niet meer vrijheid gegeven worden bij de sancties?

De heer **Voogd**: Bij een verzekering moet je zo nauwkeurig mogelijk aangeven wat het verzekerd risico is. Wij hebben de elementen van het kernbegrip van werkloosheid al besproken. Daarin zitten al de elementen van het werk zoeken en het bereid zijn om te werken. Het andere element betreft de vraag hoe je werkloos bent geworden.

Je kunt spreken over onvrijwillig, toe te rekenen of verwijtbaar, maar het is aan de rechter om dit te beoordelen. Het gaat hier echter materieel om het risico dat is verzekerd. Je moet geen risico verzekeren dat door de belanghebbende kan worden beïnvloed. Het omgekeerde van het verwijtbare of het niet vrijwillige, is het vrijwillige. In de huidige WW is dat risico doodeenvoudig niet verzekerd. Vanuit die gedachtengang kom je op een andere uitkering terecht: de minimumuitkering. Dit is dus een antwoord op de vraag waarom het in de wet staat en niet in de sanctie-delegatiebepaling.

Staatssecretaris **De Graaf**: Wij hebben het op deze manier geregeld, niet omdat wij in de bedrijfsverenigingen minder vertrouwen hebben dan in de gemeenten. Vanwege het verzekeringskarakter, dat de heer Voogd noemt, is het hier zo geregeld. Wij vinden dat het wat dat betreft in de WWV te ruim is geregeld. Wij zijn nu bezig een nieuwe Werkloosheidswet te maken, een nieuwe verzekering. Wij moeten daaraan een invulling geven op de manier die daarbij het beste past. De WWV is een loongereleerde uitkering, terwijl deze zaak uit de algemene middelen wordt gefinancierd. Je kiest een systematiek in een nieuwe Werkloosheidswet. Wij hebben geprobeerd, dit onder woorden te brengen.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Het verzekerd risico staat in artikel 16. Daarin is sprake van 'werkloos' en 'het beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt'. De verwijtbaarheid slaat op het geldend maken van het recht op uitkering. Per definitie valt dus verwijtbaar werkloosheid onder het verzekerd risico, zij het dat er een mogelijkheid is om een sanctie toe te passen. De mate van de sanctie ligt in de wet vast. Kan de staatssecretaris een overzicht van de jurisprudentie van de afgelopen drie jaar geven met betrekking tot niet-onvrijwillige werkloosheid?

Die situatie doet zich voor wanneer men niet een opzegtermijn van een week in acht neemt, niet een ontslagvergunning krijgt in een ontslagsituatie waarin het beëindigen van de arbeidsovereenkomst op de een of andere manier noodzakelijk is, gezien de toestand van het bedrijf en men niet krachtig genoeg geprotesteerd heeft. Misschien kunt u toelichten waarom al die situaties, waarin sprake is van zeer lichte tot zware verwijtbaarheid, zijn gerangschikt onder zo'n zware noemer. Ik zeg niet dat ik het plegen van fraude

goedvind, maar je kunt gelet, op wat nu in de wet vastligt, beter fraude plegen en zeer verwijtbaar gedrag tonen tijdens je werkloosheid, dan een kleine misstap begaan op het moment waarop je werkloos wordt doordat je niet krachtig genoeg geprotesteerd hebt tegen ontslag, maar slechts formeel hebt geprotesteerd.

Mevrouw **Brouwer** (CPN): Als ik het goed begrijp gaat het in dit artikel niet alleen om de mogelijkheid van de bedrijfsvereniging al of niet een sanctie te treffen – die is vrijwel nihil, als het om verwijtbaar werkloosheid gaat – maar ook om een afstemming op de hoogte van het vroeger verdiende loon. Iemand, die een hoog dagloon heeft en bij voorbeeld ook een langdurige uitkering krijgt op grond van het arbeidsverleden, zakt dan voor de gehele tijd terug in elk geval tot het minimumloon. Dat betekent, dat iemand – bij dezelfde verwijten – met een hoger dagloon en een langdurig arbeidsverleden veel harder wordt getroffen dan iemand die een lager dagloon heeft en een korte uitkering.

Staatssecretaris **De Graaf**: Iemand met een hoog dagloon zal in die situatie terugvallen op het minimum. Dat is een juiste constatering. Hier is sprake van een bewust gemaakte keuze, omdat er sprake is van verwijtbaar werkloosheid. Het gaat dan natuurlijk niet aan om betrokkenen geen uitkering te geven. Men zakt terug naar het minimum. Daarna kan de bijstandswet nog om de hoek komen kijken.

Ik kan niet helemaal overzien, of het mogelijk is een overzicht van de jurisprudentie te geven. Ik zeg graag toe dat wij daaraan zo mogelijk zullen voldoen.

Mevrouw Ter Veld heeft terecht geconstateerd dat verwijtbaar werkloosheid een verzekerd risico is. Dit lag ook in mijn woorden opgesloten toen ik verduidelijkte dat wij het begrip 'onvrijwillige werkloosheid' hebben vervangen door 'werkloosheid'. Ik heb er echter bij gezegd dat in geval van verwijtbaar werkloosheid de uitkering op het minimumniveau uitkomt. Dat is een heel bewuste keuze geweest. Als men van oordeel is dat dit geen onderdeel van de verzekering moet zijn, dan moet het op dezelfde wijze worden geregeld als in de huidige WWV is gebeurd. Wij hebben dit bewust niet willen doen, omdat wij de Werkloosheidswet en de WWV willen integreren.

De heer **Weijers** (CDA): Voorzitter! Het is juist dat de jurisprudentie

wordt nageslagen. Mijn jarenlange ervaring bij raden van beroep is echter dat telkenmale moet worden vastgesteld dat de variatie in sancties minimaal is. Hierbij kwam men vaak tot de conclusie dat het in de praktijk niet anders kon, maar dat er redelijkerwijs ook andere oplossingen denkbaar waren geweest. Omdat wij nu toch met nieuwe wetgeving bezig zijn, pleit ik ervoor de uitvoeringsorganisaties meer vrijheid te geven om de sancties op een meer creatieve wijze te hanteren.

De **Voorzitter**: Misschien kan de staatssecretaris hierop in de memorie van antwoord ingaan?

Staatssecretaris **De Graaf**: Ik wil dit wel doen als wij nog iets kunnen toevoegen aan hetgeen wij hierover al hebben geschreven.

De **Voorzitter**: Dat is uw eigen keuze. U kunt besluiten dat u niet op deze gedachte wilt ingaan in de memorie van antwoord of u kunt besluiten dat u overtuigd bent van het goede van deze gedachte. In het laatste geval zoudt u kunnen aangeven op welke wijze u in het wetsvoorstel aan deze gedachte tegemoet komt.

Als u hierop in de memorie van antwoord ingaat dan kunnen wij dit punt nu laten liggen. Maar als u nu al weet dat u dit niet zult doen, dan moet de Kamer in het voorlopig verslag deze kwestie opnieuw aan de orde stellen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Misschien is de beste methode, dat u die aanzet toch geeft in het voorlopig verslag, omdat wij er dan ook een reactie op kunnen geven. Wij hebben onze keuze zeer bewust en gemotiveerd gedaan. Men kan dan in het voorlopig verslag daartegen stelling nemen. Wij kunnen dan later in de memorie van antwoord daarop ingaan.

De **Voorzitter**: Als u de komende weken niets te doen zou hebben, zoudt u voor uzelf daarover eens kunnen nadenken.

Staatssecretaris **De Graaf**: Het kabinet kent helaas geen recesperiode.

De **Voorzitter**: Ik begrijp dat het punt van de sancties hiermee niet is afgedaan. Dan is dat toch een onderwerp dat niet in drie minuten kan worden afgewerkt. Er zijn ook nog andere onderwerpen die besproken moeten worden. Ook die kunnen niet in drie minuten worden afgehandeld.

Hoe moet het nu verder? Er is nog een aantal onderwerpen, waarvan het voor ons relevant is dat wij ze

besproken hebben voordat het voorlopig verslag in details wordt geschreven. Als het wetje in de plenaire vergadering door de Kamer snel wordt afgehandeld, zouden wij het laatste uur van de middag nog hieraan kunnen besteden. Moeten wij dan vanavond de zaak afmaken of niet?

De staatssecretaris zou zich daarvoor vrij kunnen maken. Voor de Stenografische Dienst is het buitengewoon moeilijk. Een oplossing is om de vergadering dan op de band op te nemen, die uit te laten tikken in de vorm van een voorlopig verslag. Dat is wel een noodprocedure.

Als men vanavond niet wil vergaderen, zouden wij dat morgenochtend kunnen doen. Dan zijn er echter ook problemen voor deze en gene, ook voor de Stenografische Dienst. Wij kunnen ook volgende week dinsdag vergaderen. Ook dan is het moeilijk voor iedereen. Ook woensdag of donderdag zouden wij kunnen vergaderen. Men weet echter dat de agenda voor volgende week overvol is.

Wij kunnen proberen een gat te vinden. Wij zouden ook kunnen proberen voor maandag iets te regelen, hoewel er maandag ook een paar UCV's worden gehouden waarbij de Stenografische Dienst betrokken is.

Er zijn dus opties genoeg. Wil men afspreken dat wij het eind van de middag, bij voorbeeld van vijf uur tot zes uur benutten, zoals was voorzien? Dan is er wel het risico dat het niet kan doorgaan. Wil men het debat vanavond voortzetten? Wil men nu ook beslissen wat wij anders moeten doen? Als wij dit debat niet meer kunnen voortzetten vanmiddag, zouden wij anders om zes uur toch nog bijeen moeten komen om de verdere procedure af te spreken.

Wat denken de leden ervan?

De heer **Weijers** (CDA): Ik kan vanavond dus niet vergaderen. Wat wij vanmiddag nog kunnen doen, na de stemmingen, zal waarschijnlijk minimaal zijn.

De **Voorzitter**: Wij moeten daarover nu beslissen. Wij kunnen besluiten dat, als het later wordt dan vijf uur, wij niet meer doorgaan. Velen moeten namelijk in het gebouw hiervoor aanwezig blijven.

De heer **Weijers** (CDA): Laten wij dat maar doen.

De **Voorzitter**: Dan is dus vijf uur de dead-line.

De heer **Weijers** (CDA): Prima. Wij hebben natuurlijk voor volgende

week al de nodige afspraken en werkzaamheden. Ik zou op z'n vroegst woensdag verder willen gaan.

De **Voorzitter**: Dan is er al een mondeling overleg. Van tien uur tot één uur wordt er dan vergaderd over de leefvormen.

De heer **Weijers** (CDA): Misschien kunnen wij daarna vergaderen. Dat zou mij welkom zijn. Ik spreek nu echter wel namens mij zelf.

Mevrouw **Ter Veld** (PvdA): Dat lijkt me heel zinnig. Het lijkt me nog zinniger dat wij de antwoorden hebben voordat we aan het voorlopig verslag beginnen. Aan de ene kant bespaart dit ons tijd, aan de andere kant kost het ons tijd. Misschien kunnen we straks nog even bekijken of we nog iets kunnen doen aan de inbrengdatum die kennelijk niet verder kan worden verschoven, zoals gisteren bleek.

De tijd die wij hier besteden benutten we dan tegelijk voor het opnemen van alle technische zaken en vragen die wij hier niet naar voren kunnen brengen. Woensdagmiddag vind ik prima, maar dan wil ik dat wij het voorlopig verslag op zijn vroegst vrijdag laat in de middag indienen. Anders redden wij het nooit.

De **Voorzitter**: Wij hebben een deadline gezet op de 19e, omdat wij dan zelf op reces gaan. In onze commissie zijn wij zo ijverig dat wij zelfs over die datum heen denken. Wij kunnen dat best uitstellen tot vrijdag 20 december. Het zou ook nog maandag 23 december kunnen.

Staatssecretaris **De Graaf**: Voor ons is die maandag haalbaar. Wel moeten wij voor de kerst de zaak verdelen, ook ambtelijk. Die maandag moeten wij dan ook alles binnen hebben.

De **Voorzitter**: Wij zeggen 'vrijdag'. Als u zachtjes 'maandag' zegt, is dat alleen op onze eigen agenda nog wat extra-soelaas. Maandag om vier uur is dan het hele stuk binnen. Dat is dan ons besluit, al is dit geen officiële procedurevergadering. Laten we dit voorlopig maar zo vaststellen; aanstaande dinsdag kunnen we het ook nog officieel besluiten. Woensdagmiddag aanstaande zullen we dan proberen, een vervolgoverleg te houden.

Ik schors de vergadering nu tot na de stemmingen. Vallen die na 17.00 uur, dan komen wij hier vandaag niet meer.

Het overleg wordt te 14.47 uur geschorst.